EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 13.6.2025
COM(2025) 308 final

ANNEX 3

BIJLAGE

bij

Voorstel voor een besluit van de Raad

betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, van een breed pakket overeenkomsten ter consolidatie, verdieping en uitbreiding van de bilaterale betrekkingen met de Zwitserse Bondsstaat en betreffende de voorlopige toepassing van de Overeenkomst betreffende de voorwaarden voor de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma

PROTOCOL VAN WIJZIGING
BIJ DE OVEREENKOMST
TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAP
EN DE ZWITSERSE BONDSSTAAT
INZAKE HET GOEDEREN- EN PERSONENVERVOER
PER SPOOR EN OVER DE WEG

DE EUROPESE UNIE, hierna “de Unie” genoemd,

en

DE ZWITSERSE BONDSSTAAT, hierna “Zwitserland” genoemd,

hierna de “overeenkomstsluitende partijen” genoemd,

het belang BEVESTIGEND van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999 (hierna de “overeenkomst” genoemd);

WENSEND het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg tussen de overeenkomstsluitende partijen binnen het toepassingsgebied van de overeenkomst te bevorderen;

ERKENNEND dat de overeenkomstsluitende partijen beleidsmaatregelen hebben ingevoerd om goederenvervoer te verschuiven van de weg naar het spoor;

WENSEND met betrekking tot het vervoer per spoor een hoogwaardig vervoersysteem te handhaven op basis van prestaties, aantrekkelijkheid en betrouwbaarheid van diensten inzake goederen- en personenvervoer, dat essentieel is voor de bevolking en de economie;

ERKENNEND dat het noodzakelijk is het recht van spoorwegondernemingen om internationaal personenvervoer per spoor uit te voeren, te verduidelijken, met inbegrip van het recht om passagiers te laten instappen op om het even welk station dat aan een internationaal traject ligt en hen te laten uitstappen op een ander station, ook indien dergelijke stations gelegen zijn op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij;

ERKENNEND dat, met inachtneming van de toepasselijke mededingingsregels, het toepasselijke Unierecht niet uitsluit dat internationale samenwerkingsverbanden internationale diensten exploiteren, met inbegrip van diensten die gedeeltelijk bestaan uit diensten die deelnemen aan de klokvaste dienstregeling;

ONDERKENNEND dat het belangrijk is nieuwe internationale diensten voor personenvervoer per spoor mogelijk te maken en daarbij de internationale spoorwegverbindingen tussen de overeenkomstsluitende partijen te verbeteren, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat passagiers die louter gebruikmaken van Zwitserse binnenlandse diensten daar geen negatieve gevolgen van ondervinden;

ONDERKENNEND dat het openstellen van de markt voor de verlening van internationale diensten voor personenvervoer per spoor voordelen kan opleveren voor passagiers, en dat het bijgevolg belangrijk is, rekening houdend met de door Zwitserland toegekende uitzonderingen, dat effectieve toegang wordt geboden tot infrastructuur en dat gezorgd wordt voor een gelijk speelveld voor de verlening van dergelijke diensten;

ONDERKENNENDE de Zwitserse heffing op het vrachtverkeer en het doel om te voldoen aan de beginselen inzake het belasten van wegvoertuigen in de Unie;

ERKENNENDE de voordelen van nauwe samenwerking tussen Zwitserland en het Spoorwegbureau van de Europese Unie (ERA) op basis van artikel 75 van Verordening (EU) 2016/796 ((PB L 138 van 26.5.2016, blz. 1);

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

ARTIKEL 1

Wijzigingen van de overeenkomst

De overeenkomst wordt als volgt gewijzigd:

(1) In artikel 2 wordt lid 2 vervangen door:

"2. Deze overeenkomst is van toepassing op het internationale personen- en goederenvervoer per spoor, alsmede op het internationale gecombineerde vervoer.

Deze overeenkomst is niet van toepassing op louter binnenlands personenvervoer per spoor, namelijk nationaal langeafstands-, regionaal en lokaal vervoer, in Zwitserland.

De overeenkomst is niet van toepassing op spoorwegondernemingen die enkel stads-, voorstads- of regionale spoorvervoersdiensten exploiteren op lokale en regionale op zichzelf staande netten voor vervoersdiensten op spoorweginfrastructuur of op netten die slechts voor de exploitatie van spoorvervoersdiensten in de stad of de voorstad zijn bestemd.";

(2) In artikel 3 wordt aan het einde van lid 2 het volgende streepje toegevoegd:

"– "internationaal personenvervoer per spoor": een passagiersdienst waarbij de trein de grens tussen de overeenkomstsluitende partijen overschrijdt, met inbegrip van het recht om passagiers te laten instappen op om het even welk station dat aan een internationaal traject ligt en hen te laten uitstappen op een ander station, ook indien dergelijke stations gelegen zijn op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij, mits het hoofddoel van de dienst erin bestaat personen te vervoeren tussen stations die gelegen zijn op het grondgebied van een overeenkomstsluitende partij en stations die zijn gelegen op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij.";

(3) Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. Met inachtneming van de leden 2 en 3, stelt Zwitserland overeenkomstig artikel 5, lid 2, van het protocol betreffende de instellingen bij de overeenkomst (hierna het "protocol betreffende de instellingen" genoemd) regelingen vast en handhaaft deze, in overeenstemming met de Uniewetgeving inzake de technische voorwaarden voor het wegvervoer, zoals uiteengezet in deel 3 van bijlage 1.";

b) lid 2 wordt vervangen door:

"2. Zwitserland stelt overeenkomstig artikel 5, lid 2, van het protocol betreffende de instellingen wetgeving vast en handhaaft deze in overeenstemming met de Uniewetgeving inzake de technische controle van voertuigen, zoals vermeld in deel 3 van bijlage 1.";

(4) Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. Het internationale goederenvervoer over de weg voor rekening van derden alsmede de lege ritten tussen de grondgebieden van de overeenkomstsluitende partijen vinden plaats onder dekking van de vergunning van de Unie, waarvoor een model wordt verstrekt in bijlage 3, krachtens de in bijlage 1 genoemde Uniewetgeving, of onder dekking van een Zwitserse vergunning krachtens de overeenkomstige Zwitserse wetgeving die in overeenstemming met artikel 5, lid 2, van het protocol betreffende de instellingen wordt vastgesteld en gehandhaafd.";

b) lid 4 wordt vervangen door:

"4. De procedures betreffende het verlenen, het gebruiken, het vernieuwen en het intrekken van vergunningen alsmede de procedures inzake wederzijdse bijstand vallen onder de in deel 1 van bijlage I genoemde Uniewetgeving of de overeenkomstige Zwitserse wetgeving die in overeenstemming met artikel 5, lid 2, van het protocol betreffende de instellingen wordt vastgesteld en gehandhaafd.";

(5) In artikel 17 wordt lid 3 vervangen door:

"3. Het model voor dergelijke licenties en de procedures betreffende het verwerven, het gebruiken en het vernieuwen ervan zijn vastgelegd in de in deel 1 van bijlage 1 genoemde Uniewetgeving of de overeenkomstige Zwitserse wetgeving die in overeenstemming met artikel 5, lid 2, van het protocol betreffende de instellingen wordt vastgesteld en gehandhaafd.";

(6) Artikel 24 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. Op het grondgebied van een overeenkomstsluitende partij gevestigde spoorwegondernemingen hebben recht van doorvoer en recht van toegang tot de spoorweginfrastructuur van de andere overeenkomstsluitende partij, teneinde een internationale dienst te exploiteren, onder de voorwaarden die nader zijn beschreven in de in deel 4 van bijlage 1 genoemde Uniewetgeving.";

b) het volgende lid wordt ingevoegd:

"1 bisIn het kader van een internationale passagiersdienst hebben spoorwegondernemingen het recht om passagiers te laten instappen op om het even welk station dat aan een internationaal traject ligt en hen te laten uitstappen op een ander station, ook indien dergelijke stations gelegen zijn op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij, mits het hoofddoel van de betrokken dienst erin bestaat passagiers van het grondgebied van een overeenkomstsluitende partij naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij te vervoeren. Na een verzoek van de betrokken bevoegde autoriteiten of belangstellende spoorwegondernemingen bepaalt of bepalen de betrokken toezichthoudende instantie of instanties of het het hoofddoel van de dienst is, passagiers van het grondgebied van een overeenkomstsluitende partij naar het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij te vervoeren.";

(7) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

"ARTIKEL 24 bis

Uitzonderingen op de dynamische aanpassing met betrekking tot spoorwegvervoer

Wat volgt zijn uitzonderingen in de zin van artikel 5, lid 7, van het protocol betreffende de instellingen:

1. De mogelijkheid om ondernemingen voor personenvervoer te verplichten om deel te nemen aan prijsintegratie van het openbaar vervoer, d.w.z. dat er één enkele vervoersovereenkomst wordt aangeboden aan een passagier die gebruikmaakt van het netwerk van verschillende openbaarvervoersmaatschappijen, op voorwaarde dat de bevoegdheid om prijzen vast te stellen bij de ondernemingen blijft berusten.

2. De toepassing van Zwitserse instrumenten voor capaciteitsbeheer die voorzien in een minimaal aantal spoorwegtrajecten per uur voor bepaalde soorten verkeer, waaronder goederenverkeer, regionaal verkeer en langeafstandsverkeer van passagiers, die ook een internationaal doel dienen. Dergelijke instrumenten zijn onderworpen aan het in artikel 1, lid 3, van de overeenkomst genoemde beginsel van non-discriminatie.

Ondernemingen die internationale passagiersvervoersdiensten per spoor plannen en exploiteren in Zwitserland, worden beschouwd as belanghebbenden in de bestaande Zwitserse raadplegingsprocedures in het kader van de Zwitserse instrumenten voor capaciteitsbeheer.

3. De mogelijkheid om prioriteit te geven aan passagiersverkeer overeenkomstig de klokvaste dienstregeling die geldt voor spoorwegdiensten op het gehele grondgebied in Zwitserland.

Het in de eerste alinea genoemde criterium wordt op niet-discriminerende wijze toegepast voor de toewijzing van spoorwegtrajecten aan ondernemingen die vergelijkbare aanvragen indienen wat de frequentie van de dienstregeling betreft.

De prioriteit waarnaar in de eerste alinea wordt verwezen, wordt verleend aan diensten die essentieel zijn voor de klokvaste dienstregeling.

Indien een onderneming vóór de uiterste termijn voor de jaarlijkse toewijzingsprocedure een aanvraag indient voor een spoorwegtraject voor internationaal passagiersvervoer in Zwitserland waaraan niet kan worden voldaan in de fase van wederzijdse coördinatie, heeft die aanvraag prioriteit voor het gebruik van de resterende niet-toegewezen capaciteit, waaronder de capaciteit die was gewaarborgd in de Zwitserse capaciteitsbeheerinstrumenten, maar waar niet om was verzocht bij de jaarlijkse toewijzingsprocedure.

De Unie of haar lidstaten kunnen op hun grondgebied voorrang geven aan ondernemingen die in de Unie zijn gevestigd en die passagiersdiensten per spoor exploiteren boven een Zwitserse onderneming voor internationale passagiersdiensten per spoor die een deel van de internationale diensten exploiteert in het kader van de Zwitserse klokvaste dienstregeling en de dienst niet uitvoert binnen een internationaal samenwerkingsverband.

4. Het recht om bepalingen inzake non-discriminatie op te nemen in vergunningen en concessies die worden toegekend aan spoorwegvervoersondernemingen en internationale samenwerkingsverbanden met betrekking tot sociale normen, zoals lokale en sectorspecifieke salarisvoorwaarden en arbeidsomstandigheden in Zwitserland.

5. De verplichtingen inzake aanbestedingen voor openbaredienstverplichtingen met betrekking tot grensoverschrijdende regionale, stedelijke en voorstedelijke passagiersdiensten per spoor: Zwitserland kan rechtstreeks een openbaredienstcontract toekennen voor het gedeelte van een grensoverschrijdende regionale, stedelijke en voorstedelijke passagiersdienst per spoor die wordt geëxploiteerd op Zwitsers grondgebied. In dat geval gunt Zwitserland het openbaredienstcontract aan de exploitant aan wie het openbaredienstcontract op het grondgebied van de Unie werd gegund, of aan de exploitant die samenwerkt met de spoorwegonderneming waaraan het openbaredienstcontract werd gegund voor de exploitatie van de spoorlijn op het grondgebied van de Unie.

Onverminderd dit lid raadplegen de bevoegde autoriteiten elkaar vooraf over de nadere regels voor de openbare dienst die moet worden gegund, waaronder het tijdstip van de procedure.”;

(8) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

"ARTIKEL 29 bis

Deelname aan het Spoorwegbureau van de Europese Unie

Zwitserland heeft overeenkomstig artikel 75 van Verordening (EU) 2016/796 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende het Spoorwegbureau van de Europese Unie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 881/2004 ((PB L 138 van 26.5.2016, blz. 1) het recht om deel te nemen aan het Spoorwegbureau van de Europese Unie (hierna het "ERA" genoemd), met inbegrip van passende toegang tot databanken en registers.

Het ERA heeft geen uitvoerende bevoegdheden in Zwitserland. Derhalve worden de desbetreffende artikelen van Verordening (EU) 2016/796 waarbij dergelijke uitvoerende bevoegdheden van het ERA in Zwitserland in het leven worden geroepen, niet opgenomen in bijlage 1 bij de overeenkomst.";

(9) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

"ARTIKEL 32 bis

Uitsluiting van uitbreidingen van de wegcapaciteit

Als uitzondering in de zin van artikel 5, lid 7, van het protocol betreffende de instellingen wordt nieuwe infrastructuur ten behoeve van de verkeersveiligheid, zoals het boren van een tweede wegtunnel aan Gotthard, niet beschouwd als een uitbreiding van de wegcapaciteit, en wordt het beperken van de wegcapaciteit tot het huidige niveau niet beschouwd als een eenzijdige kwantitatieve beperking.";

(10) Artikel 40 wordt vervangen door:

“ARTIKEL 40

Zwitserse maatregelen

1. Om de in artikel 37 omschreven doelstellingen te bereiken en met het oog op de verhogingen van het maximumgewicht zoals aangegeven in artikel 7, lid 3, voert Zwitserland een niet-discriminerend heffingsysteem in voor voertuigen. Dit heffingsysteem is onder meer gebaseerd op de in artikel 38, lid 1, vermelde principes en de bepalingen van bijlage 10.

2. De heffingen worden gedifferentieerd volgens categorieën die gebaseerd zijn op de emissies van voertuigen. Op verzoek van Zwitserland beslist het Gemengd Comité over een differentiëring volgens categorieën die geheel of gedeeltelijk gebaseerd zijn op verbruik.

3. Het gewogen gemiddelde van de heffingen bedraagt niet meer dan 325 CHF voor voertuigen die volgens het kentekendocument van het voertuig een toelaatbare maximummassa in beladen toestand hebben van minder dan 40 ton voor een afstand van 300 km door het Alpengebied. De heffing voor de meest verontreinigende categorie bedraagt niet meer dan 380 CHF.

4. Een deel van de in de lid 3 vermelde heffingen mag bestaan uit tolgelden voor het gebruik van speciale Alpen-infrastructuur. Dit deel mag niet meer dan 15 % van de in de lid 3 vermelde heffingen bedragen.

5. De in lid 3 vermelde wegingen worden vastgesteld op basis van het aantal voertuigen per categorie dat in Zwitserland rijdt. Het aantal voertuigen van iedere categorie wordt bepaald aan de hand van tellingen die door het Gemengd Comité worden onderzocht. Het Gemengd Comité stelt het gemiddelde vast op basis van tweejarige onderzoeken, teneinde rekening te houden met de ontwikkeling van de structuur van het wagenpark in Zwitserland, en de ontwikkelingen inzake emissies en verbruik.";

(11) Artikel 42 wordt vervangen door:

"ARTIKEL 42

Nieuw onderzoek van de hoogte van de heffingen

1. Vanaf 1 januari 2007, worden de in artikel 40, lid 3, vastgestelde maximale hoogtes van de heffingen om de twee jaar aangepast, om rekening te houden met de inflatie in Zwitserland van de afgelopen twee jaar. Met het oog op die aanpassing deelt Zwitserland uiterlijk op 30 september van het aan de aanpassing voorafgaande jaar het Gemengd Comité de statistische gegevens mede die nodig zijn om de beoogde aanpassing te rechtvaardigen. Het Gemengd Comité komt op verzoek van de Unie binnen 30 dagen na deze mededeling bijeen voor overleg over de beoogde aanpassing.

2. Vanaf 1 januari 2007 kan het Gemengd Comité op verzoek van één van de overeenkomstsluitende partijen de in artikel 40, lid 3, vastgestelde maximale hoogtes van de heffingen opnieuw onderzoeken, met het oog op een besluit om deze aan te passen, dat gezamenlijk moet worden genomen. Dit onderzoek vindt plaats aan de hand van de volgende criteria:

– de hoogte en de structuur van de fiscale heffingen op het grondgebied van beide overeenkomstsluitende partijen, en met name de heffingen voor vergelijkbare Alpenpassages,

– de verdeling van het verkeer over vergelijkbare Alpenpassages,

– de ontwikkeling van de modale verdeling in het Alpengebied,

– de ontwikkeling van de spoorweginfrastructuur in het Alpengebied.”;

(12) In artikel 46 wordt lid 1 vervangen door:

“1. Indien na 1 januari 2005, ondanks concurrerende spoorwegprijzen en een correcte toepassing van de maatregelen van artikel 36 betreffende de kwaliteitsparameters, er moeilijkheden zijn met de doorstroming van het transalpijns Zwitsers wegverkeer, en indien, gedurende een periode van 10 weken, de gemiddelde benuttingsgraad van de bij het spoorwegaanbod op het Zwitserse grondgebied behorende capaciteit (begeleid en niet-begeleid gecombineerd vervoer) lager is dan 66 %, mag Zwitserland, in afwijking van het bepaalde in artikel 40, leden 3 en 4, de in artikel 40, lid 3, voorziene heffingen met ten hoogste 12,5 % verhogen. De opbrengst van deze verhoging wordt integraal bestemd voor het spoorweg- en gecombineerd vervoer, om hun concurrentiepositie tegenover het wegvervoer te versterken.”;

(13) Artikel 51 wordt vervangen door:

“ARTIKEL 51

Gemengd comité

1. Er wordt een Gemengd Comité opgericht.

Het Gemengd Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de overeenkomstsluitende partijen.

2. Het Gemengd Comité staat onder het gezamenlijke voorzitterschap van een vertegenwoordiger van de Unie en een vertegenwoordiger van Zwitserland.

3. Het Gemengd Comité handelt in dat geval als volgt:

a) het zorgt voor de goede werking, het doeltreffende beheer en de doeltreffende toepassing van deze overeenkomst;

b) het biedt een forum voor wederzijds overleg en voortdurende uitwisseling van informatie tussen de overeenkomstsluitende partijen, met name om een oplossing te vinden voor moeilijkheden bij de uitlegging of toepassing van de overeenkomst of van een rechtshandeling van de Unie waarnaar in de overeenkomst wordt verwezen overeenkomstig artikel 10 van het protocol betreffende de instellingen;

c) het doet aanbevelingen aan de overeenkomstsluitende partijen in aangelegenheden die onder deze overeenkomst vallen;

d) het neemt besluiten op gebieden waarin deze overeenkomst voorziet; en

e) het zorgt voor de monitoring en uitvoering van de bepalingen van deze overeenkomst en met name van artikel 27, lid 6, en de artikelen 33, 34, 35, 36, 39, 40, 42, 45, 46 en 47;

f) het oefent alle andere bevoegdheden uit die hem bij deze overeenkomst zijn verleend.

4. Het Gemengd Comité handelt bij eenparigheid van stemmen.

Besluiten zijn bindend voor de overeenkomstsluitende partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering ervan.

5. Het Gemengd Comité komt ten minste een keer per jaar bijeen, afwisselend in Brussel en Bern, tenzij de medevoorzitters anders beslissen. Het Gemengd Comité komt ook bijeen op verzoek van één van de overeenkomstsluitende partijen. De medevoorzitters kunnen overeenkomen dat een vergadering van het Gemengd Comité per videoconferentie of teleconferentie wordt gehouden.

6. Het Gemengd Comité stelt zijn reglement van orde vast en werkt dit indien nodig bij.

7. Het Gemengd Comité kan besluiten werkgroepen of deskundigengroepen op te richten om zich bij de uitvoering van zijn taken te laten bijstaan.";

(14) In artikel 53 wordt de titel vervangen door:

"ARTIKEL 53

Geheimhoudingsplicht";

(15) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

"ARTIKEL 53 bis

Gerubriceerde informatie en gevoelige niet-gerubriceerde informatie

1. Niets in deze overeenkomst wordt zodanig uitgelegd dat een overeenkomstsluitende partij verplicht is gerubriceerde informatie beschikbaar te stellen.

2. Gerubriceerde gegevens die of gerubriceerd materiaal dat door de overeenkomstsluitende partijen in het kader van deze overeenkomst worden verstrekt of tussen hen worden uitgewisseld, worden behandeld en beschermd overeenkomstig de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat inzake beveiligingsprocedures voor de uitwisseling van gerubriceerde gegevens, gedaan te Brussel op 28 april 2008, en alle zekerheidsregelingen ter uitvoering daarvan.

3. Het Gemengd Comité stelt bij besluit instructies inzake het behandelen vast ter bescherming van gevoelige niet-gerubriceerde gegevens die tussen de overeenkomstsluitende partijen worden uitgewisseld.";

(16) Artikel 55 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. Indien een overeenkomstsluitende partij een herziening wenst van de bepalingen van deze overeenkomst, stelt zij het Gemengd Comité daarvan op de hoogte. Met inachtneming van lid 3, treedt de wijziging van de onderhavige overeenkomst in werking nadat de respectievelijke interne procedures zijn voltooid.";

b) lid 2 wordt geschrapt;

c) lid 3 wordt vervangen door:

"De bijlagen 5, 6, 8 en 9 kunnen middels een besluit van het Gemengd Comité conform artikel 51, lid 3, punt d), worden gewijzigd.";

(17) Artikel 57 wordt vervangen door:

"Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op het grondgebied waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van toepassing zijn, onder de in die Verdragen neergelegde voorwaarden, en, anderzijds, op het grondgebied van Zwitserland.";

(18) Bijlage 1 wordt als volgt gewijzigd:

a) na de titel worden de volgende punten ingevoegd:

"1. Binnen het toepassingsgebied van de overeenkomst zijn de in deze bijlage vermelde rechtshandelingen van de Unie van toepassing met inachtneming van het in artikel 5 van het protocol betreffende de instellingen bedoelde beginsel van dynamische afstemming en met inachtneming van de in lid 7 van dat artikel genoemde uitzonderingen.

2. Tenzij in technische aanpassingen anders is bepaald, worden de rechten en verplichtingen waarin de in deze bijlage vermelde rechtshandelingen van de Unie voor de lidstaten van de Unie voorzien, geacht te gelden voor Zwitserland. Dit wordt toegepast met volledige inachtneming van het protocol betreffende de instellingen.";

b) Deel 4 wordt als volgt gewijzigd:

i) de volgende handelingen worden ingevoegd:

"– Verordening (EU) nr. 913/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2010 inzake het Europese spoorwegnet voor concurrerend goederenvervoer (PB L 276 van 20.10.2010, blz. 22).

– Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 tot instelling van één Europese spoorwegruimte (herschikking) (PB L 343 van 14.12.2012, blz. 32).

– Uitvoeringsverordening (EU) 2016/545 van de Commissie van 7 april 2016 betreffende procedures en criteria voor kaderovereenkomsten tot toewijzing van spoorinfrastructuurcapaciteit (PB L 94 van 8.4.2016, blz. 1).

– Gedelegeerd Besluit (EU) 2017/2075 van de Commissie van 4 september 2017 ter vervanging van bijlage VII bij Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van één Europese spoorwegruimte (PB L 295 van 14.11.2017, blz. 69).";

ii) de volgende handelingen worden geschrapt:

"– Richtlijn 91/440/EEG van de Raad van 29 juli 1991 betreffende de ontwikkeling van de spoorwegen in de Gemeenschap ((PB L 237 van 24.8.1991, blz. 25).

– Richtlijn 95/18/EG van de Raad van 19 juni 1995 betreffende de verlening van vergunningen aan spoorwegondernemingen ((PB L 143 van 27.6.1995, blz. 70).

– Richtlijn 95/19/EG van de Raad van 19 juni 1995 inzake de toewijzing van spoorweginfrastructuurcapaciteit en de heffing van gebruiksrechten voor de infrastructuur ((PB L 143 van 27.6.1995, blz. 75).";

iii) in de vermelding met betrekking tot Richtlijn 2007/59/EG wordt het volgende toegevoegd:

"De vergunning van de machinist en het aanvullende bevoegdheidsbewijs dat wordt afgegeven overeenkomstig artikel 4, lid 1, punten a) en b), van Richtlijn 2007/59/EG en de overeenkomstige bepalingen die worden vastgesteld of gehandhaafd in de rechtsorde van Zwitserland overeenkomstig artikel 5 van het protocol betreffende de instellingen, worden wederzijds erkend";

iv) in de vermelding met betrekking tot Richtlijn(EU) 2016/797 wordt het volgende toegevoegd:

"Richtlijn (EU) 2016/797 is onderworpen aan overgangsmaatregelen voor het behoud van een vlot spoorverkeer tussen Zwitserland en de Unie, zoals vastgesteld in Besluit nr. 2/2019 van het Comité vervoer over land Gemeenschap/Zwitserland ((PB L 13 van 17.1.2020, blz. 43), met inbegrip van eventuele latere wijzigingen, indien en voor zover de overeenkomstsluitende partijen binnen het Gemengd Comité besluiten aanpassingen door te voeren waarbij die maatregelen worden uitgebreid, rekening houdend met artikel 29 bis, tweede alinea, van de overeenkomst en artikel 5 van het protocol betreffende de instellingen. Wanneer in Richtlijn (EU) 2016/797 wordt verwezen naar het "Spoorwegbureau van de Europese Unie", heeft deze verwijzing voor het grondgebied van Zwitserland betrekking op de "Zwitserse nationale veiligheidsinstantie".";

v) in de vermelding met betrekking tot Richtlijn(EU) 2016/798 wordt het volgende toegevoegd:

"Richtlijn (EU) 2016/798 is onderworpen aan overgangsmaatregelen voor het behoud van een vlot spoorverkeer tussen Zwitserland en de Unie, zoals vastgesteld in Besluit nr. 2/2019 van het Comité vervoer over land Gemeenschap/Zwitserland ((PB L 13 van 17.1.2020, blz. 43) , met inbegrip van eventuele latere wijzigingen, indien en voor zover de overeenkomstsluitende partijen binnen het Gemengd Comité besluiten aanpassingen door te voeren waarbij die maatregelen worden uitgebreid, rekening houdend met artikel 29 bis, tweede alinea, van de overeenkomst en artikel 5 van het protocol betreffende de instellingen. Wanneer in Richtlijn (EU) 2016/798 wordt verwezen naar het "Spoorwegbureau van de Europese Unie", heeft deze verwijzing voor het grondgebied van Zwitserland betrekking op de "Zwitserse nationale veiligheidsinstantie".";

vi) in de vermelding met betrekking tot Uitvoeringsverordening (EU) 2018/545 wordt het volgende toegevoegd:

"Uitvoeringsverordening (EU) 2018/545 is onderworpen aan overgangsmaatregelen voor het behoud van een vlot spoorverkeer tussen Zwitserland en de Unie, zoals vastgesteld in Besluit nr. 2/2019 van het Comité vervoer over land Gemeenschap/Zwitserland ((PB L 13 van 17.1.2020, blz. 43) , met inbegrip van eventuele latere wijzigingen, indien en voor zover de overeenkomstsluitende partijen binnen het Gemengd Comité besluiten aanpassingen door te voeren waarbij die maatregelen worden uitgebreid, rekening houdend met artikel 29 bis, tweede alinea, van de overeenkomst en artikel 5 van het protocol betreffende de instellingen. Wanneer in Uitvoeringsverordening (EU) 2018/545 wordt verwezen naar het "Spoorwegbureau van de Europese Unie", heeft deze verwijzing voor het grondgebied van Zwitserland betrekking op de "Zwitserse nationale veiligheidsinstantie".";

vii) in de vermelding met betrekking tot Uitvoeringsverordening (EU) 2018/763 wordt het volgende toegevoegd:

"Uitvoeringsverordening (EU) 2018/763 is onderworpen aan overgangsmaatregelen voor het behoud van een vlot spoorverkeer tussen Zwitserland en de Unie, zoals vastgesteld in Besluit nr. 2/2019 van het Comité vervoer over land Gemeenschap/Zwitserland ((PB L 13 van 17.1.2020, blz. 43) , met inbegrip van eventuele latere wijzigingen, indien en voor zover de overeenkomstsluitende partijen binnen het Gemengd Comité besluiten aanpassingen door te voeren waarbij die maatregelen worden uitgebreid, rekening houdend met artikel 29 bis, tweede alinea, van de overeenkomst en artikel 5 van het protocol betreffende de instellingen. Wanneer in Uitvoeringsverordening (EU) 2018/763 wordt verwezen naar het "Spoorwegbureau van de Europese Unie", heeft deze verwijzing voor het grondgebied van Zwitserland betrekking op de "Zwitserse nationale veiligheidsinstantie".";

viii) in de vermelding met betrekking tot Uitvoeringsverordening (EU) 2019/250 wordt het volgende toegevoegd:

"Uitvoeringsverordening (EU) 2019/250 is onderworpen aan overgangsmaatregelen voor het behoud van een vlot spoorverkeer tussen Zwitserland en de Unie, zoals vastgesteld in Besluit nr. 2/2019 van het Comité vervoer over land Gemeenschap/Zwitserland ((PB L 13 van 17.1.2020, blz. 43), met inbegrip van eventuele latere wijzigingen, indien en voor zover de overeenkomstsluitende partijen binnen het Gemengd Comité besluiten aanpassingen door te voeren waarbij die maatregelen worden uitgebreid, rekening houdend met artikel 29 bis, tweede alinea, van de overeenkomst en artikel 5 van het protocol betreffende de instellingen. Wanneer in Uitvoeringsverordening (EU) 2019/250 wordt verwezen naar het "Spoorwegbureau van de Europese Unie", heeft deze verwijzing voor het grondgebied van Zwitserland betrekking op de "Zwitserse nationale veiligheidsinstantie".";

c) in deel 5 wordt de volgende handeling ingevoegd:

"– Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2016/2338 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 (PB L 354 van 23.12.2016, blz. 22); met uitzondering van de artikelen 5 en5 bis van Verordening (EG) nr. 1370/2007, onder de in artikel 24 bis, lid 5, van de overeenkomst genoemde voorwaarden.";

(19) Bijlage 10 wordt vervangen door:

"BIJLAGE 10

WIJZE VAN TOEPASSING VAN DE
IN ARTIKEL 40 VOORGESCHREVEN HEFFINGEN

Behoudens het bepaalde in artikel 40, lid 4, worden de in artikel 40 voorgeschreven heffingen op de volgende wijze toegepast:

a) voor transporten door Zwitserland over afstanden van minder of meer dan 300 km worden de heffingen berekend op basis van de daadwerkelijk in Zwitserland afgelegde afstand;

b) de hoogte van een heffing hangt af van de gewichtsklasse van het voertuig.";

(20) De gemeenschappelijke verklaring die aan dit protocol is gehecht, wordt toegevoegd aan de verklaringen die aan de slotakte bij de overeenkomst zijn gehecht.

ARTIKEL 2

Inwerkingtreding

1. Dit protocol wordt door de overeenkomstsluitende partijen volgens hun eigen procedures bekrachtigd of goedgekeurd. De overeenkomstsluitende partijen stellen elkaar in kennis van de voltooiing van de interne procedures die nodig zijn voor de inwerkingtreding van dit protocol.

2. Dit protocol treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum van de laatste kennisgeving met betrekking tot de onderstaande instrumenten:

a) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

b) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

c) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

d) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

e) Protocol inzake staatssteun bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

f) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

g) Protocol inzake staatssteun bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

h) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten;

i) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

j) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

k) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de financiële bijdrage van Zwitserland tot het terugbrengen van economische en sociale verschillen in de Europese Unie;

l) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over de deelname van de Zwitserse Bondstaat aan programma's van de Unie;

m) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de voorwaarden voor de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma.

Gedaan te [...] op [...], in tweevoud, in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse taal, waarbij alle teksten gelijkelijk authentiek zijn.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

(Handtekeningblok (met de volgende strekking, in alle 24 EU-talen: "Voor de Europese Unie" en "Voor de Zwitserse Bondsstaat")

PROTOCOL BETREFFENDE DE INSTELLINGEN BIJ DE OVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAP EN DE ZWITSERSE BONDSSTAAT INZAKE HET GOEDEREN- EN PERSONENVERVOER PER SPOOR EN OVER DE WEG

DE EUROPESE UNIE, hierna “de Unie” genoemd,

en

DE ZWITSERSE BONDSSTAAT, hierna “Zwitserland” genoemd,

hierna de “overeenkomstsluitende partijen” genoemd;

OVERWEGENDE dat de Unie en Zwitserland gebonden zijn door talrijke bilaterale overeenkomsten op verschillende gebieden, die voorzien in specifieke rechten en verplichtingen die in bepaalde opzichten vergelijkbaar zijn met die waarin de Unie voorziet;

ERAAN HERINNEREND dat deze bilaterale overeenkomsten tot doel hebben het concurrentievermogen van Europa te vergroten en nauwere economische banden tussen de overeenkomstsluitende partijen tot stand te brengen, op basis van gelijkheid, wederkerigheid en het algemene evenwicht tussen hun voordelen, rechten en verplichtingen;

VASTBESLOTEN de deelname van Zwitserland aan de interne markt van de Unie te versterken en te verdiepen, op basis van dezelfde regels als die welke gelden voor de interne markt, met behoud van hun onafhankelijkheid en die van hun instellingen en, wat Zwitserland betreft, eerbiediging van de beginselen die voortvloeien uit de directe democratie, het federalisme en het sectorale karakter van zijn deelname aan de interne markt;

OPNIEUW BEVESTIGEND dat de bevoegdheid van het Zwitserse federale hooggerechtshof en alle andere Zwitserse rechtbanken, alsmede die van de rechtbanken van de lidstaten en van het Hof van Justitie van de Europese Unie om de overeenkomst in individuele gevallen uit te leggen, behouden blijft;

BESEFFENDE dat het waarborgen van uniformiteit op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland zowel nu als in de toekomst deelneemt, van belang is,

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

HOOFDSTUK 1

ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1

Doelstellingen

1. Dit protocol heeft tot doel de overeenkomstsluitende partijen en de marktdeelnemers en particulieren meer rechtszekerheid, gelijke behandeling en een gelijk speelveld te bieden op het gebied van de interne markt dat valt onder het toepassingsgebied van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999 (hierna “de overeenkomst” genoemd).

2. Hiertoe voorziet dit protocol in nieuwe institutionele oplossingen die een voortdurende en evenwichtige versterking van de economische betrekkingen tussen de overeenkomstsluitende partijen mogelijk maken. Rekening houdend met de beginselen van het internationaal recht bevat dit protocol met name institutionele oplossingen voor de overeenkomst die gemeenschappelijk zijn voor de bilaterale overeenkomsten die worden gesloten of zullen worden gesloten op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, zonder dat het toepassingsgebied of de doelstellingen van de overeenkomst worden gewijzigd, met name:

a) de procedure om de overeenkomst in overeenstemming te brengen met rechtshandelingen van de Unie die relevant zijn voor de overeenkomst;

b) de eenvormige uitlegging en toepassing van de overeenkomst en van de rechtshandelingen van de Unie waarnaar in de overeenkomst wordt verwezen;

c) het toezicht op en de toepassing van de overeenkomst; en

d) de beslechting van geschillen in het kader van de overeenkomst.

ARTIKEL 2

Verhouding tot de overeenkomst

1. Dit protocol, de bijlage daarbij, en het aanhangsel daarbij vormen een integrerend onderdeel van de overeenkomst.

2. De bij dit protocol ingetrokken bepalingen van de overeenkomst worden hieronder opgesomd:

a) artikel 49, leden 1 en 2;

b) artikel 50;

c) artikel 52, leden 1 tot en met 4 en lid 6;

d) artikel 54;

e) artikel 55, lid 2;

f) het volgende deel van bijlage 1:

"Overeenkomstig artikel 52, lid 6, van deze overeenkomst past Zwitserland wettelijke bepalingen toe die gelijkwaardig zijn aan de hieronder vermelde bepalingen:"

3. Verwijzingen in de overeenkomst naar de "Europese Gemeenschap" of naar de "Gemeenschap" gelden als verwijzingen naar de Unie.

ARTIKEL 3

Bilaterale overeenkomsten op gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt

1. Bestaande en toekomstige bilaterale overeenkomsten tussen de Unie en Zwitserland op gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, worden beschouwd als een samenhangend geheel waarmee een evenwicht tussen rechten en plichten tussen de Unie en Zwitserland wordt gewaarborgd.

2. De overeenkomst is een bilaterale overeenkomst op een gebied dat verband houdt met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt.

HOOFDSTUK 2

AFSTEMMING VAN DE OVEREENKOMST OP DE RECHTSHANDELINGEN VAN DE UNIE

ARTIKEL 4

Deelname aan de opstelling van rechtshandelingen van de Unie ("besluitvorming")

1. Bij het opstellen van een voorstel voor een rechtshandeling van de Unie overeenkomstig het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna "VWEU" genoemd) op het onder de overeenkomst vallende gebied, stelt de Europese Commissie (hierna "de Commissie" genoemd) Zwitserland daarvan in kennis en raadpleegt zij informeel de deskundigen van Zwitserland op dezelfde wijze als dat zij de deskundigen van de lidstaten van de Unie bij het opstellen van haar voorstellen om advies vraagt.

Op verzoek van een van de overeenkomstsluitende partijen vindt in het Gemengd Comité een voorbereidende gedachtewisseling plaats.

De overeenkomstsluitende partijen plegen op verzoek van een van hen opnieuw overleg met elkaar in het Gemengd Comité op belangrijke momenten van de fase voorafgaand aan de vaststelling van de rechtshandeling door de Unie, in het kader van een voortdurend informatie- en raadplegingsproces.

2. Bij de voorbereiding, overeenkomstig het VWEU, van gedelegeerde handelingen betreffende basishandelingen van het Unierecht op het onder de overeenkomst vallende gebied, zorgt de Commissie ervoor dat Zwitserland een zo ruim mogelijke deelname aan de voorbereiding van de ontwerpen heeft en raadpleegt zij de deskundigen van Zwitserland op dezelfde basis als dat zij de deskundigen van de lidstaten van de Unie raadpleegt.

3. Bij de voorbereiding, overeenkomstig het VWEU, van uitvoeringshandelingen betreffende basishandelingen van het recht van de Unie op het onder de overeenkomst vallende gebied, zorgt de Commissie ervoor dat Zwitserland zoveel als mogelijk deelneemt aan de voorbereiding van de ontwerpen die later worden voorgelegd aan de comités die de Commissie bijstaan bij de uitoefening van haar uitvoeringsbevoegdheden, en raadpleegt zij de deskundigen van Zwitserland op dezelfde basis als dat zij de deskundigen van de lidstaten van de Unie raadpleegt.

4. Deskundigen van Zwitserland worden betrokken bij de werkzaamheden van de comités die niet onder de leden 2 en 3 vallen, wanneer dit nodig is om de goede werking van de overeenkomst te waarborgen. Het Gemengd Comité stelt een lijst op van deze comités en, in voorkomend geval, van andere comités met soortgelijke kenmerken, en werkt deze bij.

5. Dit artikel is niet van toepassing op rechtshandelingen van de Unie of bepalingen daarvan die binnen het toepassingsgebied van een in artikel 5, lid 7, bedoelde uitzondering vallen.

ARTIKEL 5

Opneming van rechtshandelingen van de Unie

1. Ter waarborging van de rechtszekerheid en de homogeniteit van de wetgeving op het gebied dat verband houdt met de interne markt waaraan Zwitserland op grond van de overeenkomst deelneemt, zorgen Zwitserland en de Unie ervoor dat de rechtshandelingen van de Unie die op het onder de overeenkomst vallende gebied worden vastgesteld, zo spoedig mogelijk na de vaststelling ervan in de overeenkomst worden opgenomen.

2. Zwitserland stelt in zijn rechtsorde bepalingen vast of handhaaft deze teneinde de resultaten te verwezenlijken die moeten worden bereikt door de rechtshandelingen van de Unie die in de overeenkomst zijn opgenomen overeenkomstig lid 4, in voorkomend geval met inachtneming van de aanpassingen waartoe het Gemengd Comité heeft beslist.

3. De Unie stelt bij het vaststellen van een rechtshandeling op het onder de overeenkomst vallende gebied Zwitserland daarvan zo spoedig mogelijk via het Gemengd Comité in kennis. Op verzoek van een van de overeenkomstsluitende partijen vindt in het Gemengd Comité een gedachtewisseling over het onderwerp plaats.

4. Het Gemengd Comité handelt overeenkomstig lid 1 door zo spoedig mogelijk een besluit te nemen tot wijziging van de bijlagen 1, 3, 4 en 7 bij de overeenkomst, met inbegrip van de nodige aanpassingen.

5. Onverminderd de leden 1 en 2 kan het Gemengd Comité, indien dit nodig is om de samenhang van de overeenkomst met de bijlagen daarvan, zoals gewijzigd overeenkomstig lid 4, te waarborgen, voorstellen de overeenkomst te herzien, ter goedkeuring door de overeenkomstsluitende partijen overeenkomstig hun interne procedures.

6. Verwijzingen in de overeenkomst naar rechtshandelingen van de Unie die niet langer van kracht zijn, gelden als verwijzingen naar de rechtshandeling van de Unie die strekt tot intrekking, zoals opgenomen in bijlage 1 bij de overeenkomst vanaf de inwerkingtreding van het besluit van het Gemengd Comité over de overeenkomstige wijziging van de bijlage bij de overeenkomst overeenkomstig lid 4, tenzij in dat besluit anders is bepaald.

7. De in lid 1 bedoelde verplichting is niet van toepassing op rechtshandelingen van de Europese Unie of bepalingen daarvan die onder het toepassingsgebied van de volgende uitzonderingen vallen:

– artikel 7, lid 3, van de overeenkomst,

– artikel 14 van de overeenkomst,

– artikel 15 van de overeenkomst,

– artikel 20 van de overeenkomst,

– artikel 24 bis van de overeenkomst,

– artikel 32 bis van de overeenkomst,

– artikel 40 van de overeenkomst,

– artikel 42 van de overeenkomst.

8. Met inachtneming van artikel 6 treden besluiten van het Gemengd Comité overeenkomstig lid 4 onmiddellijk in werking, maar in geen geval vóór de datum waarop de desbetreffende rechtshandeling van de Unie in de Unie van toepassing wordt.

9. De overeenkomstsluitende partijen werken gedurende de gehele procedure van dit artikel te goeder trouw samen om de besluitvorming te vergemakkelijken.

ARTIKEL 6

Nakoming van grondwettelijke verplichtingen door Zwitserland

1. Gedurende de in artikel 5, lid 3, bedoelde gedachtewisseling deelt Zwitserland de Unie mee of een besluit als bedoeld in artikel 5, lid 4, vereist dat Zwitserland zijn grondwettelijke verplichtingen nakomt om bindend te worden.

2. Wanneer het in artikel 5, lid 4, bedoelde besluit Zwitserland ertoe verplicht zijn grondwettelijke verplichtingen na te komen om bindend te worden, beschikt Zwitserland over een termijn van ten hoogste twee jaar vanaf de datum van de in lid 1 bedoelde mededeling, behalve wanneer een referendumprocedure wordt gestart, in welk geval deze termijn met één jaar wordt verlengd.

3. In afwachting van de mededeling door Zwitserland dat het zijn grondwettelijke verplichtingen is nagekomen, passen de overeenkomstsluitende partijen het in artikel 5, lid 4, bedoelde besluit voorlopig toe, tenzij Zwitserland de Unie meedeelt dat de voorlopige toepassing van het besluit niet mogelijk is en de redenen daarvoor vermeldt.

De voorlopige toepassing mag in geen geval plaatsvinden vóór de datum waarop de desbetreffende rechtshandeling van de Unie in de Unie van toepassing wordt.

4. Zwitserland stelt de Unie onverwijld via het Gemengd Comité in kennis zodra het aan de in lid 1 bedoelde grondwettelijke verplichtingen heeft voldaan.

5. Het besluit treedt in werking op de dag waarop de in lid 4 bedoelde kennisgeving wordt gedaan, maar in geen geval vóór de datum waarop de overeenkomstige rechtshandeling van de Unie in de Unie van toepassing wordt.

HOOFDSTUK 3

UITLEGGING EN TOEPASSING VAN DE OVEREENKOMST

ARTIKEL 7

Beginsel van eenvormige uitlegging

1. Met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van artikel 1 en overeenkomstig de beginselen van het internationaal publiekrecht worden de bilaterale overeenkomsten op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt en de rechtshandelingen van de Unie waarnaar in dergelijke overeenkomsten wordt verwezen, eenvormig uitgelegd en toegepast op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt.

2. De rechtshandelingen van de Unie waarnaar in de overeenkomst wordt verwezen en, voor zover de toepassing daarvan begrippen van het recht van de Unie omvat, de bepalingen van de overeenkomst worden vóór of na de ondertekening van de overeenkomst uitgelegd en toegepast overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

ARTIKEL 8

Beginsel van doeltreffende en harmonieuze toepassing

1. De Commissie en de bevoegde Zwitserse autoriteiten werken samen en verlenen elkaar bijstand bij het toezicht op de toepassing van de overeenkomst. Zij kunnen informatie uitwisselen over de activiteiten van het toezicht op de toepassing van de overeenkomst. Zij kunnen van gedachten wisselen en kwesties van wederzijds belang bespreken.

2. Elke overeenkomstsluitende partij neemt passende maatregelen om de doeltreffende en harmonieuze toepassing van de overeenkomst op haar grondgebied te waarborgen.

3. Het toezicht op de toepassing van de overeenkomst wordt gezamenlijk door de overeenkomstsluitende partijen uitgeoefend in het Gemengd Comité.

Indien de Commissie of de bevoegde Zwitserse autoriteiten kennis krijgen van een geval van onjuiste toepassing, kan de zaak worden voorgelegd aan het Gemengd Comité om tot een aanvaardbare oplossing te komen.

4. De Commissie en de bevoegde Zwitserse autoriteiten zien respectievelijk toe op de toepassing van de overeenkomst door de andere overeenkomstsluitende partij. De in artikel 10 bedoelde procedure is van toepassing.

Voor zover bepaalde toezichtbevoegdheden van de instellingen van de Unie ten aanzien van één overeenkomstsluitende partij noodzakelijk zijn om de doeltreffende en harmonieuze toepassing van de overeenkomst te waarborgen, zoals onderzoeks- en beslissingsbevoegdheden, moet de overeenkomst daarin specifiek voorzien.

ARTIKEL 9

Exclusiviteitsbeginsel

De overeenkomstsluitende partijen verbinden zich ertoe geschillen betreffende de uitlegging of toepassing van de overeenkomst en van de rechtshandelingen van de Unie waarnaar in de overeenkomst wordt verwezen, of, in voorkomend geval, betreffende de overeenstemming met de overeenkomst van een door de Commissie op basis van de overeenkomst vastgesteld besluit, niet op een andere manier te beslechten dan in dit protocol is voorgeschreven.

ARTIKEL 10

Procedure in geval van problemen bij de uitlegging of toepassing

1. In geval van problemen bij de uitlegging of toepassing van de overeenkomst of van een rechtshandeling van de Unie waarnaar in de overeenkomst wordt verwezen, plegen de overeenkomstsluitende partijen overleg in het Gemengd Comité om tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te komen. Hiertoe wordt alle nuttige informatie aan het Gemengd Comité verstrekt om het in staat te stellen de situatie grondig te onderzoeken. Het Gemengd Comité onderzoekt alle mogelijkheden om de goede werking van de overeenkomst te handhaven.

2. Indien het Gemengd Comité niet in staat is binnen drie maanden na de datum waarop het probleem aan het Gemengd Comité is voorgelegd, een oplossing voor het in lid 1 bedoelde probleem te vinden, kan elk van de overeenkomstsluitende partijen verzoeken dat een scheidsgerecht het geschil beslecht overeenkomstig de regels van het aanhangsel.

3. Wanneer het geschil een vraag opwerpt over de uitlegging of toepassing van een in artikel 7, lid 2, bedoelde bepaling, en indien de uitlegging van die bepaling van belang is voor de beslechting van het geschil en nodig is om een beslissing te kunnen nemen, legt het scheidsgerecht die vraag voor aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wanneer het geschil een vraag opwerpt over de uitlegging of toepassing van een bepaling die onder een uitzondering op de in artikel 5, lid 7, bedoelde verplichting tot dynamische aanpassing valt, en het geschil geen betrekking heeft op de uitlegging of toepassing van begrippen van het recht van de Unie, beslecht het scheidsgerecht het geschil zonder verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie.

4. Wanneer het scheidsgerecht op grond van lid 3 een vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voorlegt:

a) is de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie bindend voor het scheidsgerecht; en

b) geniet Zwitserland dezelfde rechten als de lidstaten en de instellingen van de Unie en is het mutatis mutandis onderworpen aan dezelfde procedures voor het Hof van Justitie van de Europese Unie.

5. Elke overeenkomstsluitende partij neemt alle nodige maatregelen om de beslissing van het scheidsgerecht te goeder trouw na te leven.

De overeenkomstsluitende partij waarvan het scheidsgerecht heeft vastgesteld dat zij de overeenkomst niet heeft nageleefd, stelt de andere overeenkomstsluitende partij via het Gemengd Comité in kennis van de maatregelen die zij heeft genomen om gevolg te geven aan de beslissing van het scheidsgerecht.

ARTIKEL 11

Compenserende maatregelen

1. Indien de overeenkomstsluitende partij waarvan het scheidsgerecht heeft vastgesteld dat zij de overeenkomst niet heeft nageleefd, de andere overeenkomstsluitende partij niet binnen een overeenkomstig artikel IV.2, lid 6, van het aanhangsel vastgestelde redelijke termijn in kennis stelt van de maatregelen die zij heeft genomen om gevolg te geven aan de beslissing van het scheidsgerecht, of indien de andere overeenkomstsluitende partij van mening is dat de meegedeelde maatregelen niet in overeenstemming zijn met de beslissing van het scheidsgerecht, kan deze andere overeenkomstsluitende partij evenredige compenserende maatregelen nemen in het kader van de overeenkomst of van enige andere bilaterale overeenkomst op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt (hierna “compenserende maatregelen” genoemd), om een mogelijke onevenwichtigheid te verhelpen. Zij stelt de overeenkomstsluitende partij waarvan het scheidsgerecht heeft vastgesteld dat zij zich niet aan de overeenkomst heeft gehouden, in kennis van de compenserende maatregelen, die in de kennisgeving worden gespecificeerd. De compenserende maatregelen worden van kracht drie maanden na de datum van deze kennisgeving.

2. Indien het Gemengd Comité binnen een maand na de datum van kennisgeving van de voorgenomen compenserende maatregelen geen besluit heeft genomen om deze compenserende maatregelen op te schorten, te wijzigen of in te trekken, kan elke overeenkomstsluitende partij de kwestie van de evenredigheid van die compenserende maatregelen overeenkomstig het aanhangsel aan arbitrage onderwerpen.

3. Het scheidsgerecht neemt binnen de in artikel III.8, lid 4, van het aanhangsel vastgestelde termijnen een besluit.

4. Compenserende maatregelen hebben geen terugwerkende kracht. In het bijzonder blijven de rechten en verplichtingen die personen en marktdeelnemers reeds vóór de inwerkingtreding van de compenserende maatregelen hebben verworven, behouden.

ARTIKEL 12

Samenwerking tussen rechtsgebieden

1. Om de homogene uitlegging te bevorderen, komen het Zwitserse federale hooggerechtshof en het Hof van Justitie van de Europese Unie een dialoog en de nadere voorwaarden daarvan overeen.

2. Zwitserland heeft het recht memories of schriftelijke opmerkingen in te dienen bij het Hof van Justitie van de Europese Unie wanneer een rechterlijke instantie van een lidstaat van de Unie het Hof van Justitie van de Europese Unie verzoekt een prejudiciële beslissing te nemen over een vraag over de uitlegging van de overeenkomst of van een bepaling van een daarin vermelde rechtshandeling van de Unie.

HOOFDSTUK 4

OVERIGE BEPALINGEN

ARTIKEL 13

Financiële bijdrage

1. Zwitserland draagt bij aan de financiering van de activiteiten van de in artikel 1 van de bijlage genoemde agentschappen, informatiesystemen en andere activiteiten van de Unie waartoe het toegang heeft, overeenkomstig dit artikel en de bijlage.

Het Gemengd Comité kan een besluit tot wijziging van de bijlage vaststellen.

2. De Unie kan de deelname van Zwitserland aan de in lid 1 van dit artikel bedoelde activiteiten te allen tijde opschorten indien Zwitserland niet binnen de betalingstermijn betaalt overeenkomstig de in artikel 2 van de bijlage vastgestelde betalingsvoorwaarden.

Indien Zwitserland een betalingstermijn niet in acht neemt, stuurt de Unie Zwitserland een formele aanmaningsbrief. Indien binnen dertig dagen na ontvangst van die formele aanmaningsbrief geen volledige betaling is gedaan, kan de Unie de deelname van Zwitserland aan de desbetreffende activiteit opschorten.

3. De financiële bijdrage bestaat uit de som van:

a) een operationele bijdrage; en

b) een deelnamevergoeding.

4. De financiële bijdrage bestaat in een jaarlijkse financiële bijdrage en is verschuldigd op de data die zijn vermeld in de door de Commissie gedane verzoeken tot storting.

5. De operationele bijdrage is gebaseerd op een verdeelsleutel die wordt gedefinieerd als de verhouding tussen het bruto binnenlands product (hierna “het bbp” genoemd) van het Zwitserland tegen marktprijzen en het bbp van de Europese Unie tegen marktprijzen.

Daartoe zijn de cijfers voor het bbp tegen marktprijzen van de overeenkomstsluitende partijen de meest recente dergelijke cijfers die beschikbaar zijn op 1 januari van het jaar waarin de jaarlijkse betaling wordt verricht, zoals verstrekt door het Bureau voor de Statistiek van de Europese Unie, met inachtneming van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat over samenwerking op het gebied van statistiek, gedaan te Luxemburg op 26 oktober 2004. Indien die overeenkomst niet langer van toepassing is, wordt het bbp van Zwitserland vastgesteld op basis van gegevens van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

6. De operationele bijdrage voor elk agentschap van de Unie wordt berekend door de verdeelsleutel toe te passen op zijn jaarlijkse goedgekeurde begroting die is opgenomen in de desbetreffende begrotingsonderde(e)l(en) voor subsidies van de Unie voor het betrokken jaar, waarbij voor elk agentschap rekening wordt gehouden met eventuele aangepaste operationele bijdragen als omschreven in artikel 1 van de bijlage.

De operationele bijdrage voor de informatiesystemen en andere activiteiten wordt berekend door de verdeelsleutel toe te passen op de desbetreffende begroting van het betrokken jaar, zoals vermeld in de documenten ter uitvoering van de begroting, zoals werkprogramma’s of contracten.

Alle referentiebedragen zijn gebaseerd op vastleggingskredieten.

7. De jaarlijkse deelnamevergoeding bedraagt 4 % van de jaarlijkse operationele bijdrage zoals berekend overeenkomstig de leden 5 en 6.

8. De Commissie verstrekt Zwitserland adequate informatie over de berekening van zijn financiële bijdrage. Die informatie wordt verstrekt met inachtneming van de regels van de Unie inzake vertrouwelijkheid en gegevensbescherming.

9. Alle financiële bijdragen door Zwitserland of betalingen van de Unie en de berekening van verschuldigde of te ontvangen bedragen, worden in EUR verricht.

10. Wanneer de inwerkingtreding van dit protocol niet samenvalt met het begin van een kalenderjaar, wordt de operationele bijdrage van Zwitserland voor het betrokken jaar aangepast volgens de in artikel 5 van de bijlage vastgestelde methode en betalingswijzen.

11. De bijlage bevat nadere bepalingen voor de toepassing van dit artikel.

12. Drie jaar na de inwerkingtreding van dit protocol, en vervolgens om de drie jaar, evalueert het Gemengd Comité de voorwaarden voor de deelname van Zwitserland als omschreven in artikel 1 van de bijlage en past het deze zo nodig aan.

ARTIKEL 14

Verwijzingen naar grondgebieden

Wanneer de in de overeenkomst opgenomen rechtshandelingen van de EU verwijzingen bevatten naar het grondgebied van de “Europese Unie”, van de “Unie”, van de “gemeenschappelijke markt” of van de “interne markt”, worden deze verwijzingen voor de toepassing van de overeenkomst beschouwd als verwijzingen naar de grondgebieden als omschreven in artikel 57 van de overeenkomst.

ARTIKEL 15

Verwijzingen naar onderdanen van de lidstaten van de Unie

Wanneer de in de overeenkomst opgenomen rechtshandelingen van de Unie verwijzingen bevatten naar onderdanen van de lidstaten van de Unie, worden de verwijzingen voor de toepassing van de overeenkomst beschouwd als verwijzingen naar onderdanen van de lidstaten van de Unie en van Zwitserland.

ARTIKEL 16

Inwerkingtreding en uitvoering van de rechtshandelingen van de Unie

De bepalingen van de in de overeenkomst opgenomen rechtshandelingen van de Unie betreffende de inwerkingtreding of uitvoering ervan zijn niet relevant voor de toepassing van de overeenkomst.

De termijnen en data voor Zwitserland om de besluiten tot opneming van rechtshandelingen van de Unie in de overeenkomst in werking te doen treden en uit te voeren, vloeien voort uit artikel 5, lid 8, en artikel 6, lid 5, alsook uit bepalingen inzake overgangsregelingen.

ARTIKEL 17

Adressaten van de rechtshandelingen van de Unie

De bepalingen van de in de overeenkomst opgenomen rechtshandelingen van de Unie waarin wordt aangegeven dat zij aan de lidstaten van de Unie zijn gericht, zijn niet relevant voor de toepassing van de overeenkomst.

HOOFDSTUK 5

SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 18

Uitvoering

1. De overeenkomstsluitende partijen treffen alle algemene of bijzondere maatregelen teneinde te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst en onthouden zich ervan maatregelen te nemen die de verwezenlijking van de doelstellingen daarvan in gevaar zouden kunnen brengen.

2. De overeenkomstsluitende partijen nemen alle nodige maatregelen om het beoogde resultaat te waarborgen van de rechtshandelingen van de Unie waarnaar in de overeenkomst wordt verwezen, en onthouden zich van alle maatregelen die de verwezenlijking van hun doelstellingen in gevaar zouden kunnen brengen.

ARTIKEL 19

Inwerkingtreding

1. Dit protocol wordt door de overeenkomstsluitende partijen volgens hun eigen procedures bekrachtigd of goedgekeurd. De overeenkomstsluitende partijen stellen elkaar in kennis van de voltooiing van de interne procedures die nodig zijn voor de inwerkingtreding van dit protocol.

2. Dit protocol treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum van de laatste kennisgeving met betrekking tot de onderstaande instrumenten:

a) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

b) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

c) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

d) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

e) Protocol inzake staatssteun bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

f) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

g) Protocol inzake staatssteun bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

h) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten;

i) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

j) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

k) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de financiële bijdrage van Zwitserland tot het terugbrengen van economische en sociale verschillen in de Europese Unie;

l) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over de deelname van de Zwitserse Bondstaat aan programma's van de Unie;

m) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de voorwaarden voor de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma.

ARTIKEL 20

Wijziging en beëindiging

1. Dit protocol kan in onderlinge overeenstemming tussen de overeenkomstsluitende partijen op elk moment worden gewijzigd.

2. Wanneer de overeenkomst wordt opgezegd overeenkomstig artikel 58, lid 3, van de overeenkomst, houdt dit protocol op van kracht te zijn op de in artikel 58, lid 4, van de overeenkomst bedoelde datum.

3. Wanneer de overeenkomst ophoudt van kracht te zijn, worden de rechten en verplichtingen die natuurlijke personen en marktdeelnemers reeds vóór de datum van beëindiging van de overeenkomst uit hoofde van de overeenkomst hebben verworven, gehandhaafd. De overeenkomstsluitende partijen treffen in onderling overleg een regeling voor gevallen waarin rechten nog niet volledig zijn verworven.

Gedaan te [...] op [...], in tweevoud, in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse taal, waarbij alle teksten gelijkelijk authentiek zijn.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

(Handtekeningblok (met de volgende strekking, in alle 24 EU-talen: “Voor de Europese Unie” en “Voor de Zwitserse Bondsstaat”)

BIJLAGE

BIJLAGE INZAKE DE TOEPASSING VAN ARTIKEL 13 van het protocol

ARTIKEL 1

Lijst van de activiteiten van de agentschappen, informatiesystemen en andere activiteiten van de Unie
waaraan Zwitserland financieel moet bijdragen

Zwitserland draagt financieel bij aan:

a) agentschappen:

geen.

b) informatiesystemen:

geen.

c) andere activiteiten:

geen.

ARTIKEL 2

Betalingsvoorwaarden

1. De op grond van artikel 13 van het protocol verschuldigde betalingen worden verricht overeenkomstig dit artikel.

2. Bij het doen van het verzoek tot storting van het begrotingsjaar deelt de Commissie Zwitserland de volgende informatie mee:

a) het bedrag van de operationele bijdrage; en

b) het bedrag van de deelnamevergoeding.

3. De Commissie deelt Zwitserland zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op 16 april van elk begrotingsjaar, de volgende informatie in verband met de deelname van Zwitserland mee:

a) de bedragen aan vastleggingskredieten van de goedgekeurde jaarlijkse begroting van de Unie die zijn opgenomen in de desbetreffende begrotingsonderde(e)l(en) voor subsidies van de Unie voor het betrokken jaar voor elk agentschap van de Unie, waarbij voor elk agentschap rekening wordt gehouden met eventuele gecorrigeerde operationele bijdragen als omschreven in artikel 1, en de bedragen aan vastleggingskredieten met betrekking tot de goedgekeurde begroting van de Unie van het betrokken jaar voor de relevante begroting van de informatiesystemen en andere activiteiten, met betrekking tot de deelname van Zwitserland overeenkomstig artikel 1;

b) het bedrag van de kosten van deelname als bedoeld in artikel 13, lid 7, van het protocol; en

c) met betrekking tot agentschappen, in jaar N+1, de bedragen aan vastleggingen die zijn gedaan voor vastleggingskredieten die in jaar N zijn toegestaan op de desbetreffende begrotingsonderde(e)l(en) voor subsidies van de Unie met betrekking tot de jaarlijkse begroting van de Unie, opgenomen in de desbetreffende begrotingsonderde(e)l(en) voor subsidies van de Unie van jaar N.

4. Op basis van haar ontwerpbegroting verstrekt de Commissie zo spoedig mogelijk en uiterlijk op 1 september van het begrotingsjaar een raming van informatie uit hoofde van de punten a) en b) van lid 3.

5. De Commissie doet uiterlijk op 16 april en, indien van toepassing op het desbetreffende agentschap of informatiesysteem of de desbetreffende andere activiteit, ten vroegste op 22 oktober en uiterlijk op 31 oktober van elk begrotingsjaar, een verzoek tot storting aan Zwitserland dat overeenstemt met de bijdrage van Zwitserland in het kader van de overeenkomst voor elk van de agentschappen, informatiesystemen en andere activiteiten waaraan Zwitserland deelneemt.

6. Het (de) in lid 5 bedoelde verzoek(en) tot storting wordt (worden) als volgt in tranches gestructureerd:

a) de eerste tranche van elk jaar in verband met het uiterlijk op 16 april gedane verzoek tot storting komt overeen met een bedrag dat gelijk is aan het equivalent van de in lid 4 bedoelde raming van de jaarlijkse financiële bijdrage van het agentschap, het informatiesysteem of andere desbetreffende activiteit;

Zwitserland betaalt het bedrag van dit verzoek tot storting uiterlijk zestig dagen na het verzoek tot storting.

b) indien van toepassing, stemt de tweede tranche van het jaar met betrekking tot het op zijn vroegst op 22 oktober en uiterlijk op 31 oktober gedane verzoek tot storting overeen met het verschil tussen het in lid 4 bedoelde bedrag en het in lid 5 bedoelde bedrag indien het in lid 5 bedoelde bedrag hoger is.

Zwitserland betaalt het in dit verzoek tot storting vermelde bedrag uiterlijk op 21 december.

Voor elk verzoek tot storting kan Zwitserland afzonderlijke betalingen verrichten voor elk agentschap, informatiesysteem of andere activiteit.

7. Voor het eerste jaar van de uitvoering van het protocol doet de Commissie binnen negentig dagen na de inwerkingtreding van het protocol een enkel verzoek tot storting.

Zwitserland betaalt het bedrag van het verzoek tot storting uiterlijk zestig dagen na het verzoek tot storting.

8. Voor elke te late betaling van de financiële bijdrage betaalt Zwitserland vanaf de vervaldag tot de datum van volledige betaling van het uitstaande bedrag achterstandsrente over dat uitstaande bedrag.

De rentevoet voor op de vervaldag te ontvangen, nog niet betaalde bedragen is het door de Europese Centrale Bank op haar basisherfinancieringstransacties toegepaste percentage dat geldt op de eerste dag van de maand van de vervaldag, zoals gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Unie*, C-serie, of 0 % als dat hoger is, plus 3,5 procentpunt.

ARTIKEL 3

Aanpassing van de financiële bijdrage van Zwitserland aan de agentschappen van de Unie in het licht van de uitvoering

De financiële bijdrage van Zwitserland aan de agentschappen van de Unie wordt aangepast in het jaar N+1, wanneer de initiële operationele bijdrage naar boven of naar beneden wordt bijgesteld met het verschil tussen de initiële operationele bijdrage en een aangepaste bijdrage die wordt berekend door de verdeelsleutel van jaar N toe te passen op het bedrag van de vastleggingen die zijn gedaan voor vastleggingskredieten die in jaar N zijn toegestaan in het kader van de desbetreffende begrotingsonderde(e)l(en) voor subsidies van de Unie. In voorkomend geval wordt bij het verschil voor elk agentschap rekening gehouden met de op percentages gebaseerde aangepaste operationele bijdrage zoals bedoeld in artikel 1.

ARTIKEL 4

Bestaande regelingen

Artikel 13 van het protocol en deze bijlage zijn niet van toepassing op specifieke regelingen tussen Zwitserland en de Unie die financiële bijdragen van Zwitserland omvatten. De agentschappen, informatiesystemen en andere activiteiten die onder dergelijke regelingen vallen, zijn:

– TACHOnet, opgericht bij Uitvoeringsverordening (EU) 2016/68 van de Commissie van 21 januari 2016 betreffende gemeenschappelijke procedures en specificaties die nodig zijn voor de onderlinge verbinding van elektronische registers van bestuurderskaarten (PB L 15 van 22.1.2016, blz. 51), laatstelijk gewijzigd bij Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1503 van de Commissie van 25 augustus 2017 (PB L 221 van 26.8.2017, blz. 10), zoals van toepassing conform bijlage 1 bij de overeenkomst;

– het éénloketsysteem van het Spoorwegbureau van de Europese Unie (ERA), opgericht bij artikel 12 van Verordening (EU) 2016/796 van 11 mei 2016 betreffende het Spoorwegbureau van de Europese Unie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 881/2004 (PB L 138 van 26.5.2016, blz. 1), overeenkomstig de administratieve regeling tussen het Zwitserse federale vervoersbureau en het Spoorwegbureau van de Europese Unie, gedaan te Brussel op 13 december 2019.

ARTIKEL 5

Overgangsregelingen

Indien de datum van inwerkingtreding van het protocol niet 1 januari is, is dit artikel van toepassing in afwijking van artikel 2.

Voor het eerste jaar van uitvoering van het protocol wordt, met betrekking tot de voor het betrokken jaar verschuldigde operationele bijdrage voor het betrokken agentschap of informatiesysteem of de betrokken andere activiteit, zoals vastgesteld overeenkomstig artikel 13 van het protocol en de artikelen 1 tot en met 3 van deze bijlage, de operationele bijdrage pro rata temporis verlaagd door het bedrag van de verschuldigde jaarlijkse operationele bijdrage te vermenigvuldigen met de verhouding tussen:

a) het aantal kalenderdagen vanaf de datum van inwerkingtreding van het protocol tot en met 31 december van het betrokken jaar; en

b) het totale aantal kalenderdagen van het betrokken jaar.

Aanhangsel

AANHANGSEL BETREFFENDE HET SCHEIDSGERECHT

HOOFDSTUK I

VOORAFGAANDE BEPALINGEN

ARTIKEL I.1

Toepassingsgebied

Indien een van de overeenkomstsluitende partijen (hierna "de partijen" genoemd) overeenkomstig artikel 10, lid 2, of artikel 11, lid 2, van het protocol een geschil aan arbitrage onderwerpt, zijn de regels van dit aanhangsel van toepassing.

ARTIKEL I.2

Griffie en secretariaatsdiensten

Het Internationaal Bureau van het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag (hierna "Internationaal Bureau" genoemd) vervult de functie van griffie en verleent de nodige secretariaatsdiensten.

ARTIKEL I.3

Kennisgevingen en berekening van termijnen

1. Kennisgevingen, met inbegrip van mededelingen of voorstellen, kunnen worden verzonden met elk communicatiemiddel dat de verzending ervan bevestigt of waarmee zij kunnen worden gecertificeerd.

2. Dergelijke kennisgevingen mogen alleen elektronisch worden verzonden als een adres specifiek voor dit doel is aangewezen of geautoriseerd door een partij.

3. Deze aan de partijen betekende kennisgevingen worden, voor Zwitserland, gericht aan de afdeling Europa van het Zwitserse ministerie van Buitenlandse Zaken en, voor de Unie, aan de Juridische Dienst van de Commissie.

4. De in dit aanhangsel vastgestelde termijnen gaan in op de dag nadat een gebeurtenis of een handeling heeft plaatsgevonden. Indien de laatste dag waarop een document kan worden ingediend, op een niet-werkdag van de instellingen van de Europese Unie of van de overheid van Zwitserland valt, eindigt de periode van indiening van het document op de eerstvolgende werkdag. Niet-werkdagen die binnen de termijn vallen, worden meegeteld.

ARTIKEL I.4

Kennisgeving van arbitrage

1. De partij die het initiatief neemt om gebruik te maken van arbitrage (hierna “de verzoeker” genoemd) doet de wederpartij (hierna “de verweerder” genoemd) en het Internationaal Bureau een kennisgeving van arbitrage toekomen.

2. De arbitrageprocedure wordt geacht een aanvang te nemen op de dag na die waarop de verweerder de kennisgeving van arbitrage ontvangt.

3. De kennisgeving van arbitrage bevat de volgende informatie:

a) het verzoek dat het geschil aan arbitrage wordt onderworpen;

b) de namen en contactgegevens van de partijen;

c) de naam en het adres van de gemachtigde(n) van de verzoeker;

d) de rechtsgrondslag van de procedure (artikel 10, lid 2, of artikel 11, lid 2, van het protocol) en:

   i) in de in artikel 10, lid 2, van het protocol bedoelde gevallen, de kwestie die aan het geschil ten grondslag ligt, zoals officieel ter beslechting op de agenda van het Gemengd Comité geplaatst overeenkomstig artikel 10, lid 1, van het protocol; en

   ii) in de in artikel 11, lid 2, van het protocol bedoelde gevallen, de beslissing van het scheidsgerecht, de in artikel 10, lid 5, van het protocol bedoelde uitvoeringsmaatregelen en de betwiste compenserende maatregelen;

e) de benaming van de regels die het geschil hebben veroorzaakt of daarop betrekking hebben;

f) een korte beschrijving van het geschil; en

g) de aanwijzing van een arbiter of, indien vijf arbiters moeten worden benoemd, de aanwijzing van twee arbiters.

4. In de in artikel 10, lid 3, van het protocol bedoelde gevallen kan de kennisgeving van arbitrage ook informatie bevatten over de noodzaak van een verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie.

5. Vorderingen betreffende de toereikendheid van de kennisgeving van arbitrage vormen geen beletsel voor de instelling van het scheidsgerecht. Het geschil wordt definitief beslecht door het scheidsgerecht.

ARTIKEL I.5

Antwoord op de kennisgeving van arbitrage

1. Binnen zestig dagen na ontvangst van de kennisgeving van arbitrage zendt de verweerder de verzoeker en het Internationaal Bureau een antwoord op de kennisgeving van arbitrage, dat de volgende informatie bevat:

a) de namen en contactgegevens van de partijen;

b) de naam en het adres van de gemachtigde(n) van de verweerder;

c) een antwoord op de informatie in de kennisgeving van arbitrage overeenkomstig artikel I.4, lid 3, punten d) tot en met f); en

d) de aanwijzing van een arbiter of, indien vijf arbiters moeten worden benoemd, de aanwijzing van twee arbiters.

2. In de in artikel 10, lid 3, van het protocol bedoelde gevallen kan het antwoord op de kennisgeving van arbitrage ook een antwoord bevatten op de informatie in de kennisgeving van arbitrage overeenkomstig artikel I.4, lid 4, van dit aanhangsel en informatie betreffende de noodzaak van een verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie.

3. Het ontbreken van, of een onvolledig of te laat antwoord van de verweerder op de kennisgeving van arbitrage vormt geen beletsel voor de instelling van een scheidsgerecht. Het geschil wordt definitief beslecht door het scheidsgerecht.

4. Indien de verweerder in zijn antwoord op de kennisgeving van arbitrage verzoekt dat het scheidsgerecht uit vijf arbiters bestaat, wijst de verzoeker binnen dertig dagen na ontvangst van het antwoord op de kennisgeving van arbitrage een extra arbiter aan.

ARTIKEL I.6

Vertegenwoordiging en bijstand

1. De partijen worden voor het scheidsgerecht vertegenwoordigd door een of meer gemachtigden. De gemachtigden kunnen worden bijgestaan door raadslieden of advocaten.

2. Elke wijziging van de gemachtigden of hun adressen wordt ter kennis gebracht van de wederpartij, het Internationaal Bureau en het scheidsgerecht. Het scheidsgerecht kan te allen tijde, op eigen initiatief of op verzoek van een partij, verzoeken om bewijs van de aan de gemachtigden van de partijen verleende bevoegdheden.

HOOFDSTUK II

SAMENSTELLING VAN HET SCHEIDSGERECHT

ARTIKEL II.1

Aantal arbiters

Het scheidsgerecht bestaat uit drie arbiters. Indien de verzoeker in zijn kennisgeving van arbitrage of de verweerder in zijn antwoord op de kennisgeving van arbitrage daarom verzoekt, bestaat het scheidsgerecht uit vijf arbiters.

ARTIKEL II.2

Aanwijzing van arbiters

1. Indien drie arbiters moeten worden benoemd, wijst elk van de partijen een arbiter aan. De twee door de partijen aangewezen arbiters wijzen de derde arbiter aan, die het voorzitterschap van het scheidsgerecht bekleedt.

2. Indien vijf arbiters moeten worden benoemd, wijst elk van de partijen twee arbiters aan. De vier door de partijen benoemde arbiters wijzen de vijfde arbiter aan, die het voorzitterschap van het scheidsgerecht bekleedt.

3. Indien de arbiters binnen dertig dagen na de benoeming van de laatste door de partijen aangewezen arbiter geen overeenstemming hebben bereikt over de aanwijzing van de voorzitter van het scheidsgerecht, wordt de voorzitter benoemd door de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage.

4. Om te helpen bij de selectie van arbiters voor de samenstelling van het scheidsgerecht, wordt een indicatieve lijst van personen met de in lid 6 bedoelde kwalificaties opgesteld en indien nodig geactualiseerd, die gemeenschappelijk is voor alle bilaterale overeenkomsten op gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, alsook voor de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat inzake gezondheid, gedaan te [...] op [...] (hierna "de gezondheidsovereenkomst" genoemd), de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999 (hierna de "overeenkomst inzake de handel in landbouwproducten" genoemd), en de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland tot het terugbrengen van economische en sociale verschillen in de Europese Unie, gedaan te […] op […] (hierna de "overeenkomst betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland" genoemd). Met het oog op de toepassing van de overeenkomst stelt het Gemengd Comité die lijst vast en actualiseert het deze door middel van een besluit.

5. Indien een partij verzuimt een arbiter aan te wijzen, benoemt de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage die arbiter uit de in lid 4 bedoelde lijst. Bij gebreke van een dergelijke lijst wordt de arbiter door middel van loting door de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage benoemd uit de personen die voor de toepassing van lid 4 formeel door één partij of door beide partijen zijn voorgedragen.

6. De personen die het scheidsgerecht vormen, zijn hooggekwalificeerde personen, met of zonder banden met de partijen, wier onafhankelijkheid en afwezigheid van belangenconflicten gewaarborgd zijn en die over een brede ervaring beschikken. Zij beschikken met name over aantoonbare deskundigheid op het gebied van recht en aangelegenheden die onder deze overeenkomst vallen; zij aanvaarden geen instructies van een van de partijen; en zij treden op persoonlijke titel op en aanvaarden geen instructies van enige organisatie of regering met betrekking tot aangelegenheden die verband houden met het geschil. De voorzitter van het scheidsgerecht beschikt ook over ervaring met procedures voor geschillenbeslechting.

ARTIKEL II.3

Verklaringen van arbiters

1. Een persoon die in aanmerking komt voor benoeming als arbiter, meldt alle omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot gegronde twijfels over zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid. Vanaf de aanstelling en gedurende de gehele arbitrageprocedure meldt de arbiter dergelijke omstandigheden onverwijld aan de partijen en aan de andere arbiters, indien de arbiter dit nog niet heeft gedaan.

2. Een arbiter kan worden ontslagen indien er omstandigheden zijn die gegronde twijfel kunnen doen rijzen over zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid.

3. Een partij kan alleen verzoeken om ontslag van een door haar benoemde arbiter om redenen die haar na die benoeming bekend worden.

4. Indien een arbiter nalaat te handelen of indien het voor een arbiter in rechte en in feite onmogelijk is zijn rol te vervullen, is de in artikel II.4 vastgestelde procedure voor het ontslag van arbiters van toepassing.

ARTIKEL II.4

Ontslag van arbiters

1. Elke partij die een arbiter wenst te ontslaan, dient een verzoek tot ontslag in binnen dertig dagen na de datum waarop zij in kennis is gesteld van de benoeming van die arbiter of binnen dertig dagen na de datum waarop zij kennis krijgt van de in artikel II.3 bedoelde omstandigheden.

2. Het verzoek tot ontslag wordt toegezonden aan de wederpartij, aan de arbiter om wier ontslag wordt verzocht, aan de andere arbiters en aan het Internationaal Bureau. In het verzoek worden de redenen voor het verzoek tot ontslag uiteengezet.

3. Wanneer een verzoek tot ontslag is ingediend, kan de wederpartij het verzoek tot ontslag aanvaarden. De betrokken arbiter kan ook aftreden. Aanvaarding of aftreding betekent niet dat de redenen voor het verzoek tot ontslag worden erkend.

4. Indien de wederpartij binnen vijftien dagen na de datum van kennisgeving van het verzoek tot ontslag het verzoek tot ontslag niet aanvaardt of de betrokken arbiter niet aftreedt, kan de partij die om het ontslag verzoekt, de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage verzoeken een beslissing over het ontslag te nemen.

5. Tenzij de partijen anders overeenkomen, worden in het in lid 4 bedoelde besluit de redenen voor dat besluit vermeld.

ARTIKEL II.5

Vervanging van een arbiter

1. Met inachtneming van lid 2 van dit artikel wordt, indien een arbiter tijdens de arbitrageprocedure moet worden vervangen, een vervanger benoemd of geselecteerd overeenkomstig de procedure van artikel II.2 die van toepassing is op de benoeming of selectie van de te vervangen arbiter. Die procedure is ook van toepassing wanneer een partij geen gebruik heeft gemaakt van haar recht om de te vervangen arbiter te benoemen of aan de benoeming deel te nemen.

2. Indien een arbiter wordt vervangen, wordt de procedure hervat in de fase waarin de vervangen arbiter is opgehouden zijn taken uit te voeren, tenzij het scheidsgerecht anders beslist.

ARTIKEL II.6

Ontheffing van aansprakelijkheid

Behalve in geval van opzettelijk wangedrag of grove nalatigheid, zien de partijen, voor zover het toepasselijke recht dit toestaat, af van elke vordering tegen de arbiters wegens enige handeling of nalatigheid in verband met de arbitrage.

HOOFDSTUK III

ARBITRAGEPROCEDURE

ARTIKEL III.1

Algemene bepalingen

1. De datum van instelling van het scheidsgerecht is de datum waarop de laatste arbiter zijn benoeming heeft aanvaard.

2. Het scheidsgerecht ziet erop toe dat de partijen gelijk worden behandeld en dat beide partijen in een passende fase van de procedure voldoende in de gelegenheid worden gesteld hun rechten te doen gelden en hun zaak uiteen te zetten. Het scheidsgerecht voert de procedure zodanig uit dat vertragingen en onnodige uitgaven worden vermeden en dat het geschil tussen de partijen wordt beslecht.

3. Tenzij het scheidsgerecht anders beslist, wordt een hoorzitting georganiseerd nadat de partijen zijn gehoord.

4. Wanneer een partij een mededeling aan het scheidsgerecht toezendt, doet zij dit via het Internationaal Bureau en zendt zij tegelijkertijd een kopie toe aan de wederpartij. Het Internationaal Bureau zendt een kopie van die mededeling toe aan elk van de arbiters.

ARTIKEL III.2

Plaats van arbitrage

De plaats van arbitrage is Den Haag. Het scheidsgerecht kan, indien uitzonderlijke omstandigheden zulks vereisen, op een andere plaats bijeenkomen die het voor zijn beraadslagingen passend acht.

ARTIKEL III.3

Taal

1. De talen van de procedure zijn Frans en Engels.

2. Het scheidsgerecht kan gelasten dat alle bij de conclusie van eis of de conclusie van antwoord gevoegde documenten en alle verdere documenten die tijdens de procedure worden geproduceerd en in hun oorspronkelijke taal worden overgelegd, vergezeld gaan van een vertaling in een van de proceduretalen.

ARTIKEL III.4

Conclusie van eis

1. De verzoeker zendt zijn conclusie van eis schriftelijk toe aan de verweerder en aan het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau, binnen de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn. De verzoeker kan besluiten zijn in artikel I.4 bedoelde kennisgeving van arbitrage als een conclusie van eis te beschouwen, mits deze ook voldoet aan alle in de leden 2 en 3 van dit artikel vermelde vereisten.

2. De conclusie van eis bevat de volgende informatie:

a) de in artikel I.4, lid 3, punten b) tot en met f), beschreven informatie;

b) een uiteenzetting van de tot staving van de vordering aangevoerde feiten; en

c) de juridische argumenten die tot staving van de vordering zijn aangevoerd.

3. De conclusie van eis gaat, voor zover mogelijk, vergezeld van alle door de verzoeker genoemde documenten en andere bewijsstukken, of dient ernaar te verwijzen. In de in artikel 10, lid 3, van het protocol bedoelde gevallen bevat de conclusie van eis ook, voor zover mogelijk, informatie over de noodzaak van een verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie.

ARTIKEL III.5

Conclusie van antwoord

1. De verweerder zendt de conclusie van antwoord schriftelijk toe aan de verzoeker en aan het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau, binnen de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn. De verweerder kan besluiten het antwoord op de in artikel I.5 bedoelde kennisgeving van arbitrage te beschouwen als een conclusie van antwoord, mits het antwoord op de kennisgeving van arbitrage ook voldoet aan de voorwaarden van lid 2 van dit artikel.

2. In de conclusie van antwoord wordt geantwoord op de punten in de conclusie van eis als bedoeld in artikel III.4, lid 2, punten a) tot en met c), van dit aanhangsel. De conclusie van antwoord gaat, voor zover mogelijk, vergezeld van alle door de verweerder genoemde documenten en andere bewijsstukken, of dient ernaar te verwijzen. In de in artikel 10, lid 3, van het protocol bedoelde gevallen bevat de conclusie van antwoord ook, voor zover mogelijk, informatie over de noodzaak van een verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie.

3. In de conclusie van antwoord, of in een latere fase van de arbitrageprocedure, indien het scheidsgerecht beslist dat een vertraging door omstandigheden gerechtvaardigd is, kan de verweerder een reconventionele vordering instellen, mits het scheidsgerecht ter zake bevoegd is.

4. Artikel III.4, leden 2 en 3, is van toepassing op een reconventionele vordering.

ARTIKEL III.6

Bevoegdheid van het scheidsgerecht

1. Het scheidsgerecht beslist of het bevoegd is op grond van artikel 10, lid 2, of artikel 11, lid 2, van het protocol.

2. In de in artikel 10, lid 2, van het protocol bedoelde gevallen is het scheidsgerecht bevoegd om de kwestie te onderzoeken die aan het geschil ten grondslag ligt, zoals officieel ter beslechting op de agenda van het Gemengd Comité geplaatst overeenkomstig artikel 10, lid 1, van het protocol.

3. In de in artikel 11, lid 2, van het protocol bedoelde gevallen is het scheidsgerecht dat het hoofdgeding heeft behandeld, bevoegd om de evenredigheid van de betwiste compenserende maatregelen te onderzoeken, ook wanneer die maatregelen geheel of gedeeltelijk zijn genomen in het kader van een andere bilaterale overeenkomst op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt.

4. Een exceptie van onbevoegdheid van het scheidsgerecht wordt uiterlijk in de conclusie van antwoord ingediend of, in het geval van een reconventionele vordering, in het antwoord. Het feit dat een partij een arbiter heeft benoemd of aan zijn benoeming heeft deelgenomen, ontneemt haar niet het recht om een dergelijke exceptie op te werpen. De exceptie dat het geschil de bevoegdheden van het scheidsgerecht te buiten zou gaan, wordt opgeworpen zodra de kwestie waarvan wordt beweerd dat die zijn bevoegdheden te buiten gaat, tijdens de arbitrageprocedure aan de orde wordt gesteld. Het scheidsgerecht kan in ieder geval een na het verstrijken van de gestelde termijn opgeworpen exceptie toestaan, indien het van oordeel is dat er een geldige reden voor de vertraging was.

5. Het scheidsgerecht kan uitspraak doen over de in lid 4 bedoelde exceptie, hetzij door deze als een preliminaire vraag te behandelen, hetzij in de in het hoofdgeding gegeven beslissing.

ARTIKEL III.7

Andere schriftelijke opmerkingen

Het scheidsgerecht beslist, na raadpleging van de partijen, welke andere schriftelijke opmerkingen, naast de conclusie van eis en de conclusie van antwoord, de partijen moeten of kunnen indienen en stelt de termijn voor de indiening ervan vast.

ARTIKEL III.8

Termijnen

1. De door het scheidsgerecht vastgestelde termijnen voor de mededeling van de schriftelijke documenten, met inbegrip van de conclusie van eis en de conclusie van antwoord, mogen niet meer dan negentig dagen bedragen, tenzij de partijen anders overeenkomen.

2. Het scheidsgerecht neemt zijn definitieve beslissing binnen twaalf maanden na de datum van zijn instelling. In uitzonderlijke omstandigheden waarin zich bijzondere moeilijkheden voordoen, kan het scheidsgerecht die termijn met ten hoogste drie maanden verlengen.

3. De in de leden 1 en 2 vastgestelde termijnen worden gehalveerd:

a) op verzoek van de verzoeker of de verweerder, indien het scheidsgerecht binnen dertig dagen na dat verzoek, na de wederpartij te hebben gehoord, oordeelt dat de zaak spoedeisend is; of

b) indien de partijen dit overeenkomen.

4. In de in artikel 11, lid 2, van het protocol bedoelde gevallen neemt het scheidsgerecht zijn definitieve beslissing binnen zes maanden na de datum waarop overeenkomstig artikel 11, lid 1, van het protocol kennis is gegeven van de compenserende maatregelen.

ARTIKEL III.9

Verwijzingen naar het Hof van Justitie van de Europese Unie

1. Overeenkomstig artikel 7 en artikel 10, lid 3, van het protocol legt het scheidsgerecht geschillen voor aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

2. Het scheidsgerecht kan zich op elk moment van de procedure tot het Hof van Justitie van de Europese Unie wenden, mits het in staat is het juridische en feitelijke kader van de zaak en de rechtsvragen die deze opwerpt, nauwkeurig te omschrijven.

De procedure voor het scheidsgerecht wordt geschorst totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan.

3. Elke partij kan het scheidsgerecht een met redenen omkleed verzoek sturen om het geschil naar het Hof van Justitie van de Europese Unie te verwijzen. Het scheidsgerecht wijst een dergelijk verzoek af indien het van oordeel is dat niet is voldaan aan de in lid 1 bedoelde voorwaarden voor een verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie. Indien het scheidsgerecht het verzoek van een partij om verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie afwijst, motiveert het zijn beslissing in de in het hoofdgeding gegeven beslissing.

4. Het scheidsgerecht verwijst een geschil naar het Hof van Justitie van de Europese Unie door middel van een kennisgeving. De kennisgeving bevat ten minste de volgende informatie:

a) een korte beschrijving van het geschil;

b) de betrokken rechtshandeling(en) van de Unie en/of de betrokken bepaling(en) van de overeenkomst; en

c) het Unierechtelijk begrip dat moet worden uitgelegd overeenkomstig artikel 7, lid 2, van het protocol.

Het scheidsgerecht stelt de partijen in kennis van de verwijzing van een geschil naar het Hof van Justitie van de Europese Unie.

5. Het Hof van Justitie van de Europese Unie past naar analogie het reglement van orde toe dat van toepassing is op de uitoefening van zijn bevoegdheid om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging van de Verdragen en de handelingen van de instellingen, organen en instanties van de Unie.

6. De gemachtigden en advocaten die overeenkomstig de artikelen I.4, I.5, III.4 en III.5 gemachtigd zijn om de partijen voor het scheidsgerecht te vertegenwoordigen, zijn gemachtigd om de partijen voor het Hof van Justitie van de Europese Unie te vertegenwoordigen.

ARTIKEL III.10

Voorlopige maatregelen

1. In de in artikel 11, lid 2, van het protocol bedoelde gevallen kan elke partij in elke fase van de arbitrageprocedure verzoeken om voorlopige maatregelen strekkende tot de opschorting van de compenserende maatregelen.

2. De verzoeken overeenkomstig lid 1 bevatten een duidelijke omschrijving van het voorwerp van het geschil en van de omstandigheden waaruit het spoedeisende karakter van het verzoek blijkt, alsmede de middelen, zowel feitelijk als rechtens, op grond waarvan de voorlopige maatregelen waartoe wordt geconcludeerd, op het eerste gezicht gerechtvaardigd voorkomen. Zij bevatten al het beschikbare bewijs en de bewijsaanbiedingen ter rechtvaardiging van de toekenning van de voorlopige maatregelen.

3. De partij die om voorlopige maatregelen verzoekt, zendt haar verzoek schriftelijk toe aan de wederpartij en aan het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau. Het scheidsgerecht stelt een korte termijn vast waarbinnen die wederpartij schriftelijke opmerkingen kan indienen of mondelinge opmerkingen kan maken.

4. Het scheidsgerecht neemt binnen één maand na de indiening van het in lid 1 bedoelde verzoek een beslissing over de opschorting van de betwiste compenserende maatregelen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a) het scheidsgerecht is op het eerste gezicht overtuigd van de gegrondheid van de zaak die is voorgelegd door de partij die in haar verzoek om voorlopige maatregelen verzoekt;

b) het scheidsgerecht is van oordeel dat, in afwachting van zijn definitieve beslissing, de partij die om voorlopige maatregelen verzoekt, ernstige en onherstelbare schade zou lijden indien de compenserende maatregelen niet worden opgeschort; en

c) de schade die wordt berokkend aan de partij die om voorlopige maatregelen verzoekt door de onmiddellijke toepassing van de betwiste compenserende maatregelen, weegt zwaarder dan het belang bij een onmiddellijke en daadwerkelijke toepassing van die maatregelen.

5. De in artikel III.9, lid 2, tweede alinea, bedoelde opschorting van de procedure is niet van toepassing in procedures op grond van dit artikel.

6. Een door het scheidsgerecht overeenkomstig lid 4 genomen beslissing is slechts van voorlopige aard en laat de beslissing ten gronde van het scheidsgerecht onverlet.

7. Tenzij in de door het scheidsgerecht overeenkomstig lid 4 van dit artikel genomen beslissing een eerdere datum voor het einde van de opschorting is vastgesteld, vervalt de opschorting wanneer de definitieve beslissing op grond van artikel 11, lid 2, van het protocol wordt genomen.

8. Voor alle duidelijkheid: voor de toepassing van dit artikel houdt het scheidsgerecht bij het afwegen van de respectieve belangen van de partij die om de voorlopige maatregelen verzoekt en van de wederpartij rekening met de belangen van de personen en marktdeelnemers van de partijen, maar deze afweging houdt niet in dat aan deze personen of marktdeelnemers een procesbevoegdheid voor het scheidsgerecht wordt toegekend.

ARTIKEL III.11

Bewijsmateriaal

1. Elke partij verstrekt bewijs van de feiten die ten grondslag liggen aan haar eis of verweer.

2. Op verzoek van een partij of op eigen initiatief kan het scheidsgerecht de partijen om relevante informatie verzoeken die het noodzakelijk en passend acht. Het scheidsgerecht stelt een termijn vast waarbinnen de partijen op zijn verzoek moeten reageren.

3. Op verzoek van een partij of op eigen initiatief kan het scheidsgerecht bij alle bronnen alle informatie inwinnen die het passend acht. Het scheidsgerecht heeft ook het recht om het advies van deskundigen in te winnen wanneer het dat passend acht, met inachtneming van eventuele door de partijen overeengekomen voorwaarden.

4. Alle informatie die het scheidsgerecht uit hoofde van dit artikel heeft verkregen, wordt ter beschikking gesteld van de partijen en de partijen kunnen opmerkingen over die informatie indienen bij het scheidsgerecht.

5. Na het standpunt van de wederpartij te hebben ingewonnen, neemt het scheidsgerecht passende maatregelen om alle vragen van een partij in verband met de bescherming van persoonsgegevens, het beroepsgeheim en de gerechtvaardigde belangen van vertrouwelijkheid te behandelen.

6. Het scheidsgerecht stelt de toelaatbaarheid, relevantie en kracht van het overgelegde bewijsmateriaal vast.

ARTIKEL III.12

Hoorzittingen

1. Wanneer een hoorzitting moet plaatsvinden, stelt het scheidsgerecht, na de partijen te hebben geraadpleegd, de partijen ruim van tevoren in kennis van de datum, het tijdstip en de plaats van de hoorzitting.

2. De hoorzittingen zijn openbaar, tenzij het scheidsgerecht ambtshalve of op verzoek van partijen om gewichtige redenen anders beslist.

3. Van elke hoorzitting wordt een proces-verbaal opgesteld, dat wordt ondertekend door de voorzitter van het scheidsgerecht. Alleen dit proces-verbaal is authentiek.

4. Het scheidsgerecht kan besluiten de hoorzitting virtueel te houden overeenkomstig de praktijk van het Internationaal Bureau. De partijen worden tijdig van deze praktijk in kennis gesteld. In dergelijke gevallen zijn lid 1, op overeenkomstige wijze, en lid 3 van toepassing.

ARTIKEL III.13

Verzuim

1. Indien de verzoeker binnen de in dit aanhangsel of de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn zonder geldige reden zijn conclusie van eis niet heeft ingediend, gelast het scheidsgerecht de afsluiting van de arbitrageprocedure, tenzij er openstaande vragen zijn waarover een uitspraak nodig kan zijn en indien het scheidsgerecht het passend acht dit te doen.

Indien de verweerder binnen de in dit aanhangsel of de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn zonder geldige reden geen antwoord op de kennisgeving van arbitrage of geen conclusie van antwoord heeft ingediend, gelast het scheidsgerecht de voortzetting van de procedure, zonder ervan uit te gaan dat dit verzuim op zich aanvaarding van de beweringen van de verzoeker inhoudt.

De tweede alinea is ook van toepassing wanneer de verzoeker geen antwoord op een reconventionele vordering indient.

2. Indien een partij die naar behoren is opgeroepen overeenkomstig artikel III.12, lid 1, niet op een hoorzitting verschijnt en daarvoor geen geldige reden opgeeft, kan het scheidsgerecht de arbitrage voortzetten.

3. Indien een partij die door het scheidsgerecht naar behoren is verzocht om aanvullend bewijsmateriaal te verstrekken, zonder geldige reden nalaat dit binnen de gestelde termijn te doen, kan het scheidsgerecht uitspraak doen op basis van het bewijsmateriaal waarover het beschikt.

ARTIKEL III.14

Beëindiging van de procedure

1. Indien wordt aangetoond dat de partijen redelijkerwijs de mogelijkheid hebben gehad om hun argumenten naar voren te brengen, kan het scheidsgerecht de procedure beëindigen.

2. Het scheidsgerecht kan, indien het dit vanwege uitzonderlijke omstandigheden noodzakelijk acht, op eigen initiatief of op verzoek van een partij besluiten de procedure te allen tijde te heropenen voordat het een beslissing heeft genomen.

HOOFDSTUK IV

BESLISSING

ARTIKEL IV.1

Beslissingen

Het scheidsgerecht streeft ernaar zijn beslissingen bij consensus te nemen. Indien het echter onmogelijk blijkt om bij consensus een beslissing te nemen, wordt de beslissing van het scheidsgerecht met meerderheid van stemmen van de arbiters genomen.

ARTIKEL IV.2

Vorm en gevolgen van de beslissing van het scheidsgerecht

1. Het scheidsgerecht kan op verschillende tijdstippen afzonderlijke beslissingen over verschillende kwesties nemen.

2. Alle beslissingen worden schriftelijk genomen en met redenen omkleed. Zij zijn definitief en bindend voor de partijen.

3. De beslissing van het scheidsgerecht wordt ondertekend door de arbiters, bevat de datum waarop zij is genomen en vermeldt de plaats van arbitrage. Een kopie van de door de arbiters ondertekende beslissing wordt door het Internationaal Bureau aan de partijen toegezonden.

4. Het Internationaal Bureau maakt de beslissing van het scheidsgerecht openbaar.

Bij het openbaar maken van de beslissing van het scheidsgerecht neemt het Internationaal Bureau de toepasselijke regels inzake de bescherming van persoonsgegevens, het beroepsgeheim en de gerechtvaardigde belangen van vertrouwelijkheid in acht.

De in de tweede alinea bedoelde regels zijn identiek voor alle bilaterale overeenkomsten op de gebieden van de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, alsmede voor de gezondheidsovereenkomst, de overeenkomst inzake de handel in landbouwproducten en de overeenkomst betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland. Met het oog op de toepassing van de overeenkomst stelt het Gemengd Comité die regels vast en actualiseert het deze door middel van een besluit.

5. De partijen leven alle beslissingen van het scheidsgerecht onverwijld na.

6. In de in artikel 10, lid 2, van het protocol bedoelde gevallen stelt het scheidsgerecht, na het advies van de partijen te hebben ingewonnen, in de beslissing ten gronde een redelijke termijn vast om gevolg te geven aan zijn beslissing overeenkomstig artikel 10, lid 5, van het protocol, rekening houdend met de interne procedures van de partijen.

ARTIKEL IV.3

Toepasselijk recht, uitleggingsregels, bemiddelaar

1. Het toepasselijke recht bestaat uit de overeenkomst, de rechtshandelingen van de Unie waarnaar in de overeenkomst wordt verwezen, alsmede alle andere regels van internationaal recht die relevant zijn voor de toepassing van die instrumenten.

2. Het scheidsgerecht beslist overeenkomstig de in artikel 7 van het protocol bedoelde uitleggingsregels.

3. Eerdere beslissingen van een geschillenbeslechtingsorgaan met betrekking tot de evenredigheid van compenserende maatregelen in het kader van een andere bilaterale overeenkomst als bedoeld in artikel 11, lid 1, van het protocol zijn bindend voor het scheidsgerecht.

4. Het scheidsgerecht mag niet als bemiddelaar of *ex aequo et bono* beslissen.

ARTIKEL IV.4

Onderling overeengekomen oplossing of andere redenen om de procedure te beëindigen

1. De partijen kunnen te allen tijde onderling een oplossing voor hun geschil overeenkomen. Zij delen die oplossing gezamenlijk mee aan het scheidsgerecht. Indien de oplossing ingevolge de desbetreffende interne procedures van een van beide partijen goedkeuring vergt, verwijst de kennisgeving naar dat vereiste en wordt de arbitrageprocedure opgeschort. Indien een dergelijke goedkeuring niet is vereist, of nadat is kennisgegeven van de afronding van die interne procedures, wordt de arbitrageprocedure beëindigd.

2. Indien de verzoeker in de loop van de procedure het scheidsgerecht schriftelijk meedeelt dat hij de procedure niet wenst voort te zetten en indien de verweerder op de datum van ontvangst van die mededeling door het scheidsgerecht nog geen stappen in de procedure heeft ondernomen, vaardigt het scheidsgerecht een beschikking uit waarin de beëindiging van de procedure officieel wordt vastgelegd. Het scheidsgerecht beslist over de kosten die ten laste komen van de verzoeker, indien dit door het gedrag van die partij gerechtvaardigd lijkt.

3. Indien het scheidsgerecht, voordat het een beslissing heeft genomen, tot de conclusie komt dat voortzetting van de procedure zinloos of onmogelijk is geworden om een andere dan de in de leden 1 en 2 genoemde redenen, stelt het scheidsgerecht de partijen in kennis van zijn voornemen om een beschikking tot beëindiging van de procedure uit te vaardigen.

De eerste alinea is niet van toepassing wanneer er openstaande vragen zijn waarover mogelijk een uitspraak moet worden gedaan en indien het scheidsgerecht dit passend acht.

4. Het scheidsgerecht doet de partijen een kopie toekomen van de beschikking tot beëindiging van de arbitrageprocedure of van de in onderlinge overeenstemming tussen de partijen genomen beslissing, ondertekend door de arbiters. Artikel IV.2, leden 2 tot en met 5, is van toepassing op arbitrale beslissingen die in onderlinge overeenstemming tussen de partijen worden genomen.

ARTIKEL IV.5

Correctie van de beslissing van het scheidsgerecht

1. Binnen dertig dagen na ontvangst van de beslissing van het scheidsgerecht kan een partij, door middel van een kennisgeving aan de wederpartij en aan het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau, het scheidsgerecht verzoeken eventuele fouten in de berekening, materiële of typografische fouten, of soortgelijke fouten of weglatingen in de tekst van de beslissing van het scheidsgerecht te corrigeren. Indien het scheidsgerecht het verzoek gegrond acht, voert het de correctie binnen 45 dagen na ontvangst van dat verzoek uit. Het verzoek heeft geen opschortend effect op de in artikel IV.2, lid 6, bedoelde termijn.

2. Het scheidsgerecht kan binnen dertig dagen na de mededeling van zijn beslissing op eigen initiatief de in lid 1 bedoelde correcties aanbrengen.

3. De in lid 1 van dit artikel bedoelde correcties worden schriftelijk aangebracht en maken integrerend deel uit van de beslissing. Artikel IV.2, leden 2 tot en met 5, is van toepassing.

ARTIKEL IV.6

Honoraria van arbiters

1. De in artikel IV.7 bedoelde honoraria zijn redelijk, waarbij rekening wordt gehouden met de complexiteit van de zaak, de tijd die de arbiters eraan hebben besteed en alle andere relevante omstandigheden.

2. Er wordt een lijst van dagelijkse vergoedingen en maximum- en minimumaantallen uren, die identiek is voor alle bilaterale overeenkomsten op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, alsmede voor de gezondheidsovereenkomst, de overeenkomst inzake de handel in landbouwproducten en de overeenkomst betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland, opgesteld en indien nodig geactualiseerd. Met het oog op de toepassing van de overeenkomst stelt het Gemengd Comité die lijst vast en actualiseert het deze door middel van een besluit.

ARTIKEL IV.7

Kosten

1. Elke partij draagt haar eigen kosten en de helft van de kosten van het scheidsgerecht.

2. Het scheidsgerecht stelt zijn kosten vast in zijn beslissing ten gronde. Deze kosten omvatten alleen:

a) de honoraria van de arbiters, die voor elke arbiter afzonderlijk moeten worden vermeld en door het scheidsgerecht zelf moeten worden vastgesteld overeenkomstig artikel IV.6;

b) de reis- en verblijfkosten en andere uitgaven van de arbiters; en

c) de honoraria en kosten van het Internationaal Bureau.

3. De in lid 2 bedoelde kosten zijn redelijk, waarbij rekening wordt gehouden met het litigieuze bedrag, de complexiteit van het geschil, de tijd die de arbiters en eventuele door het scheidsgerecht aangestelde deskundigen eraan hebben besteed, en andere relevante omstandigheden.

ARTIKEL IV.8

Consignatie

1. Bij aanvang van de arbitrage kan het Internationaal Bureau de partijen verzoeken als voorschot op de in artikel IV.7, lid 2, bedoelde kosten gelijke bedragen in consignatie te geven.

2. Tijdens de arbitrageprocedure kan het Internationaal Bureau de partijen verzoeken extra bedragen in consignatie te geven in aanvulling op de in lid 1 bedoelde bedragen.

3. Alle overeenkomstig dit artikel door de partijen in consignatie gegeven bedragen worden betaald aan het Internationaal Bureau, dat deze aanwendt ter dekking van de werkelijk gemaakte kosten, waaronder met name de honoraria betaald aan de arbiters en het Internationaal Bureau.

HOOFDSTUK V

SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL V.1

Wijzigingen

Het Gemengd Comité kan bij besluit wijzigingen van dit aanhangsel vaststellen.

PROTOCOL INZAKE STAATSSTEUN BIJ DE OVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAP EN DE ZWITSERSE BONDSSTAAT INZAKE HET GOEDEREN- EN PERSONENVERVOER PER SPOOR EN OVER DE WEG

& /nl

DE EUROPESE UNIE, hierna “de Unie” genoemd,

enerzijds,

en

DE ZWITSERSE BONDSSTAAT, hierna “Zwitserland” genoemd,

anderzijds,

hierna afzonderlijk “overeenkomstsluitende partij” genoemd en gezamenlijk “de overeenkomstsluitende partijen” genoemd,

GERICHT op het versterken en verdiepen van de deelname van Zwitserland en zijn ondernemingen aan de interne markt van de Unie, waaraan Zwitserland deelneemt op basis van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999 (hierna “de overeenkomst” genoemd);

ERKENNENDE dat de goede werking en homogeniteit op de gebieden van de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, gelijke concurrentievoorwaarden tussen Zwitserse ondernemingen en ondernemingen in de Unie vereist op basis van materiële en procedurele regels die gelijkwaardig zijn aan die welke op de interne markt van toepassing zijn op het gebied van staatssteun;

OPNIEUW BEVESTIGEND de autonomie van de overeenkomstsluitende partijen en de rollen en bevoegdheden van hun instellingen en, wat Zwitserland betreft, de eerbiediging van de beginselen die voortvloeien uit zijn grondwettelijke orde, met inbegrip van directe democratie, de scheiding der machten en het federalisme;

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

ARTIKEL 1

Doelstellingen

De doelstellingen van dit protocol zijn te zorgen voor gelijke concurrentievoorwaarden voor ondernemingen in de Unie en Zwitserland op de onder de overeenkomst vallende gebieden van de interne markt en de goede werking van de interne markt te waarborgen door materiële en procedurele regels inzake staatssteun vast te stellen.

ARTIKEL 2

Verhouding tot de overeenkomst

Het protocol en de bijlagen daarbij vormen een integrerend onderdeel van de overeenkomst. Zij wijzigen noch de werkingssfeer noch de doelstellingen van de overeenkomst.

ARTIKEL 3

Staatssteun

1. Behoudens de afwijkingen waarin de overeenkomst voorziet, is staatssteun die door Zwitserland of een EU-lidstaat wordt toegekend, of in welke vorm ook met staatsmiddelen wordt bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of de productie van bepaalde goederen vervalst of dreigt te vervalsen, onverenigbaar met de juiste werking van de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de overeenkomstsluitende partijen binnen het toepassingsgebied van de overeenkomst ongunstig beïnvloedt.

2. Met de goede werking van de interne markt zijn verenigbaar:

a) steunmaatregelen van sociale aard aan individuele verbruikers op voorwaarde dat deze worden toegepast zonder onderscheid naar de oorsprong van de desbetreffende producten;

b) steunmaatregelen tot herstel van schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen;

c) steun die beantwoordt aan de behoeften inzake coördinatie van het vervoer of die overeenkomt met de vergoeding van bepaalde met het begrip “openbare dienst” verbonden, verplichte dienstverrichtingen;

d) de maatregelen zoals uiteengezet in deel A van bijlage I.

3. Als verenigbaar met de goede werking van de interne markt kunnen worden beschouwd:

a) steunmaatregelen ter bevordering van de economische ontwikkeling van streken waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst;

b) steunmaatregelen om de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang of van gemeenschappelijk belang voor de overeenkomstsluitende partijen te bevorderen of een ernstige verstoring in de economie van een EU-lidstaat of Zwitserland op te heffen;

c) steunmaatregelen ter bevordering van de ontwikkeling van bepaalde economische activiteiten of van bepaalde economische gebieden, waarbij die steun de handelsvoorwaarden niet negatief beïnvloedt in een mate die strijdig is met de belangen van de overeenkomstsluitende partijen;

d) steunmaatregelen om de cultuur en de instandhouding van het culturele erfgoed te bevorderen, waarbij die steun de handelsvoorwaarden en mededinging niet negatief beïnvloedt in een mate die strijdig is met de belangen van de overeenkomstsluitende partijen;

e) de categorieën steun zoals uiteengezet in deel B van bijlage I.

4. Steun die overeenkomstig deel C van bijlage I wordt verleend, wordt geacht verenigbaar te zijn met de goede werking van de interne markt en is vrijgesteld van de kennisgevingsverplichting van artikel 4.

5. Steun aan ondernemingen die belast zijn met het beheer van diensten van algemeen economisch belang of die het karakter dragen van een fiscaal monopolie, valt onder de regels van dit protocol, voor zover de toepassing daarvan de vervulling, in feite of in rechte, van de hun toevertrouwde bijzondere taken niet verhindert. De ontwikkeling van het handelsverkeer mag niet worden beïnvloed in een mate die strijdig is met de belangen van de overeenkomstsluitende partijen.

6. Dit protocol is niet van toepassing op steun wanneer het bedrag dat aan één onderneming wordt toegekend voor activiteiten die binnen het toepassingsgebied van de overeenkomst vallen, de-minimissteun vormt in de zin van deel D van bijlage I.

7. Het Gemengd Comité kan besluiten de delen A en B van bijlage I te actualiseren door maatregelen vast te stellen die verenigbaar zijn met de goede werking van de interne markt of categorieën steun die als verenigbaar met de goede werking van de interne markt kunnen worden beschouwd.

ARTIKEL 4

Toezicht

1. Voor de toepassing van artikel 1 houdt de Unie, overeenkomstig de verdeling van bevoegdheden tussen de Unie en haar lidstaten, en Zwitserland, overeenkomstig zijn grondwettelijke volgorde van bevoegdheden, toezicht op de toepassing van de staatssteunregels op hun respectieve grondgebied overeenkomstig dit protocol.

2. Met het oog op de uitvoering van dit protocol handhaaft de Unie een systeem voor toezicht op staatssteun overeenkomstig de artikelen 93, 106, 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, zoals aangevuld door rechtshandelingen van de Unie op het gebied van staatssteun en rechtshandelingen van de Unie betreffende staatssteun in de in bijlage II, deel A, punt 1, vermelde sectoren voor goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg.

3. Met het oog op de uitvoering van dit protocol zorgt Zwitserland binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van dit protocol voor de instelling en instandhouding van een systeem voor toezicht op staatssteun waarmee te allen tijde een niveau van toezicht en handhaving wordt gewaarborgd dat gelijkwaardig is aan het niveau dat in de Unie wordt toegepast, zoals bepaald in lid 2, met inbegrip van:

a) een onafhankelijke toezichthoudende autoriteit; en

b) procedures om ervoor te zorgen dat de toezichthoudende autoriteit nagaat of de steun verenigbaar is met de goede werking van de interne markt, waaronder:

   i) voorafgaande aanmelding van voorgenomen steun bij de toezichthoudende autoriteit;

ii) beoordeling door de toezichthoudende autoriteit van aangemelde steun en haar bevoegdheid om niet-aangemelde steun te onderzoeken;

iii) het voor de bevoegde rechterlijke instantie aanvechten, met opschortende werking vanaf het moment dat de handeling kan worden aangevochten, van steun die de toezichthoudende autoriteit onverenigbaar acht met de goede werking van de interne markt; en

iv) terugvordering, inclusief rente, van de steun die is toegekend en die onverenigbaar met de goede werking van de interne markt is bevonden.

4. Overeenkomstig de grondwettelijke volgorde van bevoegdheden van Zwitserland is lid 3, punt b), iii) en iv), niet van toepassing op handelingen van de Zwitserse Bondsvergadering of van de Zwitserse Bondsraad.

5. Wanneer de Zwitserse toezichthoudende autoriteit de steun van de Zwitserse Bondsvergadering of van de Zwitserse Bondsraad niet voor een rechterlijke instantie kan aanvechten vanwege haar beperkte bevoegdheden op grond van de Zwitserse grondwettelijke volgorde, betwist zij de toepassing van die steun door andere autoriteiten in alle specifieke gevallen. Indien de rechterlijke instantie vaststelt dat die steun onverenigbaar is met de goede werking van de interne markt, houden de bevoegde Zwitserse rechterlijke en administratieve autoriteiten rekening met die vaststelling wanneer zij beoordelen of die steun moet worden toegepast in de bij hen aanhangige zaak.

ARTIKEL 5

Bestaande steun

1. Artikel 4, lid 3, punt b), is niet van toepassing op bestaande steun, met inbegrip van steunregelingen en individuele steun.

2. Voor de toepassing van dit protocol omvat bestaande steun die is verleend vóór de inwerkingtreding van dit protocol en binnen een periode van vijf jaar volgend daarop.

3. Binnen twaalf maanden na de datum van instelling van het toezichtsysteem overeenkomstig artikel 4, lid 3, krijgt de toezichthoudende autoriteit een volledig beeld van bestaande steunregelingen die binnen het toepassingsgebied van de overeenkomst vallen en die nog steeds van kracht zijn, en beoordeelt zij deze regelingen op het eerste gezicht aan de hand van de criteria van artikel 3.

4. Alle bestaande steunregelingen in Zwitserland worden overeenkomstig de leden 5, 6 en 7 voortdurend door de toezichthoudende autoriteit getoetst op hun verenigbaarheid met de goede werking van de interne markt.

5. Indien de toezichthoudende autoriteit van oordeel is dat een bestaande steunregeling niet of niet langer verenigbaar is met de goede werking van de interne markt, stelt zij de bevoegde autoriteiten in kennis van de verplichting om aan dit protocol te voldoen. Indien een dergelijke steunregeling wordt gewijzigd of beëindigd, stellen de bevoegde autoriteiten de toezichthoudende autoriteit daarvan in kennis.

6. Indien de toezichthoudende autoriteit de door de bevoegde autoriteiten genomen maatregelen passend acht om de verenigbaarheid van de steunregeling met de goede werking van de interne markt te waarborgen, maakt zij die maatregelen bekend.

7. Niettegenstaande lid 1 van dit artikel maakt de toezichthoudende autoriteit, indien zij van oordeel is dat de steunregeling onverenigbaar blijft met de goede werking van de interne markt, haar beoordeling bekend en betwist zij de toepassing van die steunregeling in alle specifieke gevallen, overeenkomstig artikel 4, lid 3, punt b), iii), en artikel 4, lid 5.

8. Voor de toepassing van dit protocol geldt dat, indien een bestaande steunregeling zodanig wordt gewijzigd dat de verenigbaarheid van de steun met de goede werking van de interne markt wordt beïnvloed, de steun als nieuwe steun wordt beschouwd en derhalve onder artikel 4, lid 3, punt b), valt.

ARTIKEL 6

Transparantie

1. Met betrekking tot de op hun grondgebied verleende steun zorgen de overeenkomstsluitende partijen voor transparantie. Voor de Unie is transparantie gebaseerd op de materiële en procedurele voorschriften die in de Unie van toepassing zijn op staatssteun die binnen het toepassingsgebied van de overeenkomst valt. Voor Zwitserland is transparantie gebaseerd op materiële en procedurele voorschriften die gelijkwaardig zijn aan die welke in de Unie van toepassing zijn op staatssteun die binnen het toepassingsgebied van de overeenkomst valt.

2. Tenzij in dit protocol anders is bepaald, zorgt elke overeenkomstsluitende partij voor haar grondgebied voor de bekendmaking van:

a) specificering van de toegekende steun;

b) adviezen of besluiten van haar toezichthoudende autoriteiten;

c) uitspraken van haar bevoegde rechterlijke instanties over de verenigbaarheid van steun met de goede werking van de interne markt; en

d) richtsnoeren en mededelingen die door haar toezichthoudende autoriteiten worden toegepast.

ARTIKEL 7

Vormen van samenwerking

1. De overeenkomstsluitende partijen werken samen en wisselen informatie uit over staatssteun, met inachtneming van hun respectieve wetgeving en beschikbare middelen.

2. Met het oog op de eenvormige uitvoering, toepassing en uitlegging van de materiële voorschriften inzake staatssteun en van de harmonische ontwikkeling daarvan:

a) werken de overeenkomstsluitende partijen samen en plegen zij overleg met betrekking tot de in deel B van bijlage II bedoelde relevante richtsnoeren en mededelingen; en

b) treffen de toezichthoudende autoriteiten van de overeenkomstsluitende partijen regelingen voor een regelmatige uitwisseling van informatie, onder meer over de gevolgen voor de toepassing van de voorschriften inzake bestaande steunmaatregelen.

ARTIKEL 8

Overleg

1. Op verzoek van een overeenkomstsluitende partij plegen de overeenkomstsluitende partijen in het Gemengd Comité overleg over aangelegenheden die verband houden met de uitvoering van dit protocol.

2. In geval van ontwikkelingen met betrekking tot gewichtige belangen van een overeenkomstsluitende partij die van invloed kunnen zijn op de werking van dit protocol, komt het Gemengd Comité op verzoek van een overeenkomstsluitende partij binnen dertig dagen na dat verzoek op een voldoende hoog niveau bijeen om de kwestie te bespreken.

ARTIKEL 9

Opneming van rechtshandelingen

1. Onverminderd artikel 5 van het Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg (hierna "het protocol betreffende de instellingen" genoemd) zorgen Zwitserland en de Unie er voor de toepassing van artikel 3, leden 4 en 6, en artikel 4, leden 2 en 3, en ter waarborging van de rechtszekerheid en de homogeniteit van de wetgeving op de gebieden van de interne markt waaraan Zwitserland krachtens de overeenkomst deelneemt, voor dat de rechtshandelingen van de Unie op de gebieden die onder de delen C en D van bijlage I en deel A van bijlage II vallen, zo spoedig mogelijk na de vaststelling ervan in die bijlagen worden opgenomen.

2. De Unie stelt bij het vaststellen van een rechtshandeling op het onder de afdelingen C en D van bijlage I of afdeling A van bijlage II vallende gebied Zwitserland daarvan zo spoedig mogelijk via het Gemengd Comité in kennis. Op verzoek van een van de overeenkomstsluitende partijen vindt in het Gemengd Comité een gedachtewisseling over het onderwerp plaats.

3. Het Gemengd Comité handelt overeenkomstig lid 1 door zo spoedig mogelijk een besluit te nemen tot wijziging van de delen C en D van bijlage I alsook van deel A van bijlage II, met inbegrip van de nodige aanpassingen.

4. Met inachtneming van artikel 6 van het protocol betreffende de instellingen treden besluiten van het Gemengd Comité overeenkomstig lid 3 van dit artikel onmiddellijk in werking, maar in geen geval vóór de datum waarop de desbetreffende rechtshandeling van de Unie in de Unie van toepassing wordt.

ARTIKEL 10

Inwerkingtreding

1. Dit protocol wordt door de overeenkomstsluitende partijen volgens hun eigen procedures bekrachtigd of goedgekeurd. De overeenkomstsluitende partijen stellen elkaar in kennis van de voltooiing van de interne procedures die nodig zijn voor de inwerkingtreding van dit protocol.

2. Dit protocol treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum van de laatste kennisgeving met betrekking tot de onderstaande instrumenten:

a) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

b) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

c) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

d) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

e) Protocol inzake staatssteun bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer;

f) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

g) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

h) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten;

i) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

j) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

k) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de financiële bijdrage van Zwitserland tot het terugbrengen van economische en sociale verschillen in de Europese Unie;

l) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over de deelname van de Zwitserse Bondstaat aan programma's van de Unie;

m) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de voorwaarden voor de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma.

ARTIKEL 11

Wijziging en beëindiging

1. Dit protocol kan in onderlinge overeenstemming tussen de overeenkomstsluitende partijen op elk moment worden gewijzigd.

2. Wanneer de overeenkomst wordt opgezegd overeenkomstig artikel 58, lid 3, van de overeenkomst, houdt dit protocol op van kracht te zijn op de in artikel 58, lid 4, van de overeenkomst bedoelde datum.

3. Wanneer de overeenkomst ophoudt van kracht te zijn, worden de rechten en verplichtingen die natuurlijke personen en ondernemingen reeds vóór de datum van beëindiging van de overeenkomst uit hoofde van de overeenkomst hebben verworven, gehandhaafd. De overeenkomstsluitende partijen treffen in onderling overleg een regeling voor gevallen waarin rechten nog niet volledig zijn verworven.

Gedaan te [...] op [...], in tweevoud, in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse taal, waarbij alle teksten gelijkelijk authentiek zijn.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

(Handtekeningblok (met de volgende strekking, in alle 24 EU-talen: “Voor de Europese Unie” en “Voor de Zwitserse Bondsstaat”)

BIJLAGE I

UITZONDERINGEN EN TOELICHTINGEN

AFDELING A

MAATREGELEN DIE VERENIGBAAR ZIJN MET DE GOEDE WERKING VAN DE INTERNE MARKT, ZOALS BEDOELD IN ARTIKEL 3, LID 2, PUNT D)

De volgende maatregelen zijn verenigbaar met de goede werking van de interne markt en vallen niet onder artikel 4, lid 3, punt b):

[…].

AFDELING B

CATEGORIEËN STEUN DIE KUNNEN WORDEN BESCHOUWD ALS VERENIGBAAR MET DE GOEDE WERKING VAN DE INTERNE MARKT, ZOALS BEDOELD IN ARTIKEL 3, LID 3, PUNT E)

De volgende categorieën steun kunnen worden beschouwd als verenigbaar met de goede werking van de interne markt:

[…].

AFDELING C

GROEPSVRIJSTELLINGEN, ALS BEDOELD IN ARTIKEL 3, LID 4

Steun wordt geacht verenigbaar te zijn met de goede werking van de interne markt en is vrijgesteld van de aanmeldingsvereisten van artikel 4 indien de steun wordt toegekend overeenkomstig de materiële voorwaarden die zijn vastgesteld in de volgende bepalingen:

(1) hoofdstukken I en III van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard, (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2023/1315 van de Commissie van 23 juni 2023 (PB L 167 van 30.6.2023, blz. 1);

(2) artikel 9 van Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad, (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2016/2338 van 14 december 2016 (PB L 354 van 23.12.2016, blz. 22). Voor Zwitserland wordt artikel 9 opgevat met uitzondering van de artikelen 5 en 5 bis van die verordening, onder de in artikel 24 bis, lid 5, van de overeenkomst genoemde voorwaarden.

AFDELING D

DE-MINIMISSTEUN ALS BEDOELD IN ARTIKEL 3, LID 6

“De-minimissteun” heeft de betekenis die deze heeft in Verordening (EU) 2023/2831 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PB L, 2023/2831, 15.12.2023).

Voor steun verleend aan ondernemingen die met het beheer van diensten van algemeen economisch belang zijn belast, heeft “de-minimissteun” de betekenis die het heeft in Verordening (EU) 2023/2832 van de Commissie van 12 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan ondernemingen die diensten van algemeen economisch belang verrichten (PB L, 2023/2832, 15.12.2023).

BIJLAGE II

ALGEMENE EN SECTORALE HANDELINGEN DIE IN DE EUROPESE UNIE VAN TOEPASSING ZIJN,
ZOALS BEDOELD IN ARTIKEL 4, LID 2

AFDELING A

ALGEMENE EN SECTORALE HANDELINGEN

(1) Voor de toepassing van dit protocol en overeenkomstig artikel 4, lid 2, worden de volgende handelingen door de Unie toegepast:

a) Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 248 van 24.9.2015, blz. 9);

b) Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie van 21 april 2004 tot uitvoering van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad (PB L 140 van 30.4.2004, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2016/2105 van de Commissie van 1 december 2016 (PB L 327 van 2.12.2016, blz. 19);

c) Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2023/1315 van de Commissie van 23 juni 2023 (PB L 167 van 30.6.2023, blz. 1);

d) Verordening (EU) 2023/2831 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PB L, 2023/2831, 15.12.2023);

e) Verordening (EU) 2023/2832 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan diensten van algemeen economisch belang verrichtende ondernemingen (PB L, 2023/2832, 15.12.2023).

f) Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 1), laatst gewijzigd bij Verordening (EU) 2016/2338 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 (PB L 354 van 23.12.2016, blz. 22).

(2) Voor de toepassing van dit protocol en overeenkomstig artikel 4, lid 3, zorgt Zwitserland voor de instelling en instandhouding van een systeem voor toezicht op staatssteun waarmee te allen tijde een niveau van toezicht en handhaving wordt gewaarborgd dat gelijkwaardig is aan het niveau dat door de Unie wordt toegepast, zoals bepaald in artikel 4, lid 2, en punt 1, van dit deel.

AFDELING B

RICHTSNOEREN, MEDEDELINGEN EN BESLUITVORMINGSPRAKTIJK VAN DE EUROPESE COMMISSIE

(1) Voor de toepassing van dit protocol en overeenkomstig artikel 4, lid 3, houden de Zwitserse toezichthoudende autoriteit en de bevoegde rechterlijke autoriteiten in Zwitserland terdege rekening met en volgen zij zoveel mogelijk de relevante richtsnoeren en mededelingen die bindend zijn voor de Europese Commissie, alsook haar besluitvormingspraktijk, teneinde een niveau van toezicht en handhaving te waarborgen dat gelijkwaardig is aan dat van de Unie.

(2) De Europese Commissie stelt het Gemengd Comité in kennis van de richtsnoeren en mededelingen die zij in het kader van de overeenkomst relevant acht, en publiceert deze.